

Onze waarden
zijn onze troeven

Jaarverslag 2006

GO!

onderwijs
van de Vlaamse
Gemeenschap

Colofon

Het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
Emile Jacqmainlaan 20
1000 Brussel
Tel.: 02 790 92 00
Fax: 02 790 92 01
info@g-o.be
www.g-o.be

Verantwoordelijke uitgever:

Urbain Lavigne, afgevaardigd bestuurder

Redactie:

GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap,
stafdienst Communicatie

Concept en realisatie:

Tabeoka

Jaarverslag 2006

Go!

onderwijs
van de Vlaamse
Gemeenschap

Inhoud

Woord vooraf	5
Onze missie	7
Jaar van de Diversiteit	9
Regionale contactdagen	9
Van neutraliteit naar actief pluralisme	10
Publicatie boek 'Diversiteit, een troef voor het onderwijs'	10
Algemeen strategisch plan (ASP)	13
ASP-werking in de entiteiten: administratie en scholengroepen	13
Opvolgen, evalueren en bijsturen	14
Evaluatie van de Strategische beleidsnota 2003-2007	14
ASP-projecten van de administratie	15
Activiteiten en vooruitzichten	21
Algemene ondersteuning	21
Communicatie	21
ICT	24
Onderwijsorganisatie	25
Onderwijspersoneel	29
Pedagogische ondersteuning	31
Pedagogische begeleidingsdienst (PBD)	31
Centrum voor Nascholing	33
Permanente ondersteuningscel voor de CLB's (POC)	37
Cijfers en feiten	41
De positie van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap in het onderwijslandschap	41
Leerplichtonderwijs	42
Onderwijs buiten leerplicht	45
Internaten	46
Financiën	47
Financiële ontwikkelingen in de onderwijsinstellingen	47
De administratieve diensten	56
Infrastructuur	59
Nieuwbouw en grote infrastructuurwerken	59
Aankoop zware didactische apparatuur	62
Klachtenmanagement	63
Klachtenbehandeling door de administratie	63
Klachtenbehandeling door de scholen en scholengroepen	64
Concrete realisaties	65
Verbetervoorstellen	67
Personeelsformatie administratieve diensten	68
Preventie	69
Sociale Dienst voor de Personeelsleden van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap vzw	69
De Raad	70
Samenstelling en bevoegdheden	70
Verkiezingen	71
Bijlage 1: Pedagogisch Project van het GO! (PPGO)	74
Bijlage 2: Neutraliteitsverklaring	77
Bijlage 3: Verklaring van gehechtheid aan het GO!	78

Woord vooraf

Sinds 15 januari 2007 spreken wij van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en niet meer van het 'gemeenschapsonderwijs'. Tegelijk met een nieuwe naam kozen wij ook voor een nieuwe huisstijl die overeenstemt met het dynamische, vernieuwende werk in onze scholen.

De grote huisstijloperatie, die vooral in 2007 haar beslag krijgt, past niet enkel in een brede communicatiestrategie voor de toekomst van het GO!, maar vloeit ook voort uit ons vernieuwde pedagogisch project. We hebben in het afgelopen jaar de begrippen 'neutraliteit' en 'pluralisme' verruimd en verrijkt tot 'actief pluralisme'. We hebben de tekst van het PPGO, de Neutraliteitsverklaring en de Verklaring van gehechtheid, de basisdocumenten die elk personeelslid bij zijn aanwerving moet ondertekenen, aan dit verruimde denkkader aangepast.

Diversiteit en actief pluralisme werden uitvoerig belicht en besproken tijdens onze jaarlijkse regionale contactdagen en, naar het jaareinde toe, met de publicatie van het boek 'Diversiteit, een troef voor het onderwijs', waarmee wij het Jaar van de Diversiteit afsloten.

We hebben het Algemeen strategisch plan verder uitgevoerd met een personeelsbestand dat zowat gehalveerd is. Want de effecten van de herstructureringen zinderden nog na: de nieuwe structuren, de afgeslankte personeelsformatie, de nieuwe uitdagingen en diepgaande wijzigingen in het personeelsbeleid van de Vlaamse overheid en het moeizaam invullen van de resterende vacatures. Er is ernstig werk gemaakt van een vernieuwd opleidingsbeleid en er is veel zorg besteed aan de opleiding van de ambtenaren op proef.

Met deze groep kunnen wij groeien naar een klantgerichte, inspirerende, motiverende, stimulerende, betrouwbare, samenwerkende en zich voortdurend verbeterende organisatie die klaar is voor de uitdagingen van de toekomst. Wij waken erover dat ons net krachtig en kwaliteitsvol blijft met een sterke identiteit die berust op kwaliteit, lokale invulling, welbevinden en tevredenheid van leerlingen, ouders en personeelsleden. Wij zijn niet blind voor klachten. Wij hebben het aangedurfd om een klachtencoördinatie uit te werken die in al onze scholen wordt toegepast.

Samen met de minister bouwen wij aan de 'brede school', die openstaat voor samenwerking met haar onmiddellijke omgeving, met de bedrijfswereld, met tal van actieve leden van de moderne samenleving. Met de oprichting van minicrèches en kinderdagverblijven en de ondertekening van samenwerkingsakkoorden met bedrijven, onder meer met Accor, toonden wij die bereidheid al. Op het absolute voorplan voor de komende maanden staat ons ASP-project voor een geïntegreerd en coherent gezondheidsbeleid in de scholen en scholengroepen van het GO!.

Wij kijken vastberaden en positief de toekomst tegemoet. Wij blijven alert voor de grote dossiers die ons nog te wachten staan. Wij verwachten dat wij van de overheid voldoende middelen krijgen om onze doelstellingen te kunnen waarmaken. En we nodigen de andere onderwijsverstrekkers uit om samen te werken voor het behoud van een kwalitatief hoogstaand onderwijs in Vlaanderen.

Paul De Knop
voorzitter Raad GO!

Urbain Lavigne
afgevaardigd bestuurder

**respectvol
verdraagzaam
mondig
positief kritisch
leergierig
verantwoordelijk
geëngageerd
sociaal
zelfstandig
creatief**

Onze missie

Het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap streeft naar maximale, gelijke onderwijskansen. Elke persoon is een unieke persoonlijkheid met specifieke interesses en ambities en moet zich intellectueel en creatief kunnen ontplooiën. Onze 700 scholen maken hier werk van voor om en bij de 300.000 leerlingen en cursisten.

Werken aan de ontwikkeling van elke persoonlijkheid, aan harmonie in diversiteit en aan verantwoordelijkheid ten aanzien van anderen is het doel waarvoor 32.000 medewerkers zich dagelijks engageren. Het GO! vormt verdraagzame, respectvolle, positief kritische, mondige, verantwoordelijke, geëngageerde, creatieve, zelfstandige, sociale en leergierige persoonlijkheden.

Het GO! heeft de grondwettelijke opdracht de vrije schoolkeuze in Vlaanderen en Brussel te waarborgen. Concreet betekent dit dat het aan volwassenen en hun kinderen waarborgen biedt om gebruik te maken van hun grondwettelijk recht op kwaliteitsvol en open onderwijs, met eerbied voor de rechten van het kind en van de mens, ongeacht geslacht, afkomst en filosofische of godsdienstige opvattingen van de individuele persoon.

De personeelsleden van het GO! onderschrijven de gemeenschappelijke waarden, de doelstellingen en het ideaal van dit onderwijs, zoals ze geformuleerd zijn in het Pedagogisch Project van het GO!. Dit project wordt gekenmerkt door zeven kernwaarden.

Kwaliteit

Het GO! streeft kwaliteit na die gedefinieerd wordt als een hoog welbevinden in de leef- en werkomgeving van zijn participanten, de hoogst mogelijke leerwinst voor iedere leerling en de voortdurende professionalisering van zijn personeel.

Vorming van de totale persoon

Het GO! stimuleert levenslang en levensbreed leren, beoogt de vorming van de totale persoon en voedt op tot zelfstandigheid door mondigheid, kritische ingesteldheid en verantwoordelijkheidszin te stimuleren.

Respect voor diversiteit

Het GO! neemt zijn rol op in de multiculturele en pluriforme samenleving en streeft naar eenheid in verscheidenheid.

Openheid en verdraagzaamheid

Het GO! is gericht op waarden, bestrijdt vooroordelen en discriminatie, respecteert de eigenheid, de emotionele, religieuze, morele en culturele opvattingen van zijn participanten, stelt het pluralisme als een fundamentele waarde voorop en verbindt zich ertoe om dit aan zijn leerlingen en cursisten door te geven.

Oog voor de maatschappelijke werkelijkheid

Het GO! bereidt voor op participatie in een democratische samenleving. Bij de uitvoering van zijn pedagogisch project houdt het rekening met economische, sociale, culturele, politieke en technologische ontwikkelingen.

Innovatie en creativiteit

Het GO! moedigt intellectuele nieuwsgierigheid en creatief denken en handelen aan. Het staat open voor verbetering en vernieuwing op alle niveaus van de organisatie.

Betrokkenheid

Het GO! betreft zijn participanten actief bij het beleid en kiest voor een democratisch bestuur.

*“ Omgaan met diversiteit
maakt integraal deel uit
van het pedagogisch project. ”*

Jaar van de Diversiteit

Op 19 februari 2003 ondertekende het GO! samen met de overheid, de onderwijskoepels en de betrokken sociale partners het document Diversiteit als meerwaarde - Engagementsverklaring van de Vlaamse onderwijswereld. Dit engagement kwam er naar aanleiding van het Decreet betreffende gelijke onderwijskansen I van 28 juni 2002. Om dit engagement kracht bij te zetten, besloot de Raad om diversiteit prominent op de agenda te plaatsen.

Een reflectiegroep onder de leiding van Raadsleden Ludo Abicht en Filip Giraldo kreeg de opdracht om een manifest "Diversiteit ... een troef van het gemeenschapsonderwijs" uit te schrijven, waarin de visie van het GO! rond diversiteit verduidelijkt wordt. De tekst werd op 24 juni 2005 door de Raad goedgekeurd en kort daarop via de website verspreid.

Het Jaar van de Diversiteit werd officieel geopend met het Diversiteitconcert (10 september 2005) in de Basiliek van Koekelberg.

Regionale contactdagen

De Regionale contactdagen zijn jaarlijkse ontmoetingen (één in elke provincie) tussen de beleidsverantwoordelijken van de administratie, de algemeen directeurs en de directeurs. In 2006 vonden ze plaats in het KA Dendermonde (15 februari), het KA Schoten (23 februari), het KTA Wemmel (8 maart), het KTA De Panne (15 maart) en het KTA Hasselt (23 maart).

Diversiteit werd hier uitvoerig belicht en besproken in de werkgroepen. In het totaal namen 680 personen hieraan deel: 533 directeurs, 25 algemeen directeurs en verschillende technisch adviseurs(-coördinatoren), naast diverse Raadsleden en medewerkers van de administratieve en pedagogische diensten.

Vier stellingen

Er werd aan de hand van vier stellingen gedebatteerd over het manifest 'Diversiteit ... een troef van het gemeenschapsonderwijs'. Die stellingen luiden als volgt:

- Stelling 1** "Het gemeenschapsonderwijs onderscheidt zich wezenlijk van andere netten, inzonderheid het confessioneel onderwijs."
- Stelling 2** "De waarden die het manifest 'Diversiteit ... een troef van het gemeenschapsonderwijs' onwrikbaar noemt, komen inderdaad niet voor (her)onderhandeling in aanmerking. Bijgevolg moeten de waarden die hiermee niet in overeenstemming zijn, compromisloos worden verworpen."
- Stelling 3** "Het actief pluralisme is de invulling van de neutraliteit waartoe het gemeenschapsonderwijs grondwettelijk gehouden is."
- Stelling 4** "Onze scholen zijn niet (noodzakelijk) 'diverser' dan andere. Bovendien gaan zij niet anders (resp. niet beter) om met die diversiteit."

Er werden ook suggesties en goede praktijkvoorbeelden van hoe omgaan met diversiteit besproken.

Kleurrijk school maken

De resultaten van de besprekingen werden in december gepubliceerd in het rapport 'Kleurrijk school maken. Regionale Contactdagen 2006: bespreking en resultaat.' Het is het eerste in een reeks 'Cahiers van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap'.

Het rapport bundelt de ideeën, argumenten en standpunten van de deelnemers aan de hand van vier syntheseteksten (cf. vier stellingen) en de integrale verslagen (54) van de discussies in de werkgroepen.

Van neutraliteit naar actief pluralisme

Diversiteit heeft veel facetten: religieuze en filosofische opvattingen, sociaaleconomische verschillen, gender, verschillen in seksuele voorkeur, verschillen in gezondheid en lichamelijke of geestelijke begaafdheid enz.

Jongeren en hun opvoeders moeten er zo authentiek mogelijk mee trachten te leven. De diversiteit kan leuk zijn omdat 'het andere' prikkelt en tot zelfreflectie kan aanzetten. Maar ze kan ook irritant zijn, omdat onze zekerheden onverwacht in vraag gesteld en in veel gevallen zelfs uitgedaagd worden. Een opvoeder moet op alle mogelijke reacties voorbereid zijn.

Het GO! kiest ervoor om die verscheidenheid op een actief pluralistische wijze te (leren) benaderen. Actief pluralisme houdt veel meer in dan een zuiver neutrale houding. Neutraliteit blijft uiteraard nog altijd de norm: leerkrachten en instellingen mogen niet vooringenomen of partijdig zijn. Maar louter respectvol op een veilige afstand naast elkaar bestaan en alle mogelijke spanningen zorgvuldig vermijden is geen oplossing.

Ons pedagogisch project stuurt aan op interactie tussen de diverse individuen en groepen. Niet alleen stellen we de vele aspecten zo objectief mogelijk voor, we proberen ze ook zoveel mogelijk van binnen uit te begrijpen. Natuurlijk geldt dat niet alleen voor de diverse levensbeschouwingen en culturen. Het geldt evengoed voor de relaties tussen jongens en meisjes, holebi's en hetero's, jongeren mét en zonder handicap en zo meer. Actief pluralisme is voor ons de weg naar het engagement voor een betere samenleving.

De Neutraliteitsverklaring, de Verklaring van Gehechtheid en de tekst van het PPGO werden aan dit denkkader aangepast. De aangepaste versies werden in april door de Raad goedgekeurd. U vindt de teksten achteraan in dit verslag.

Publicatie boek 'Diversiteit, een troef voor het onderwijs'

Het Jaar van de Diversiteit in het GO! werd in december afgesloten met de publicatie van het boek 'Diversiteit, een troef voor het onderwijs' (ISBN 90 571 8012 X). Het boek is verkrijgbaar via de boekhandel of rechtstreeks bij Uitgeverij Politeia via www.politeia.be, door te mailen naar info@politeia.be of te faxen naar 02 289 26 19. Het werd intern verspreid, maar ook extern bij politici, externe relaties, vak- en werkgeversorganisaties, onderwijsverenigingen e.d.

Veel meningen

Elf verschillende aspecten van de diversiteit op school en in de samenleving worden in dit boek belicht: gelovig - anders gelovig - niet gelovig, begaafd - anders begaafd, ziek - gezond, holebi - hetero, autochtoon - allochtoon, jong - oud, man - vrouw, dik - dun, met een handicap - zonder handicap, nieuwe gezinssituaties, arm - rijk. Bij elk aspect wordt de visie van het GO! uiteengezet.

Omdat participatie een kostbaar goed is in het GO!, komen in dit boek ook verschillende medespelers op de schoolscène aan het woord: leerlingen en Ambassadeurs 2006, directeurs of leerkrachten en ouders of CLB-medewerkers.

Goede praktijk

Bij elk aspect staat ten slotte een overzicht van geslaagde projecten die in onze scholen bijdragen tot een positieve houding van leerlingen, schoolteams en ouders tegenover het 'anders-zijn'. Het toont aan hoe onze scholen deze opdracht in hun dagelijkse activiteit inbouwen. Omgaan met diversiteit moet op lange termijn een geïntegreerd deel worden van het pedagogisch project. Het GO! wil jonge mensen vormen die bekwaam zijn in hun vakken en complexloos kunnen functioneren in een samenleving waarvan de diversiteit een uitdaging vormt in plaats van een bedreiging.

“ *Ruimte scheppen om
aan kwaliteit te werken.* ”

Algemeen strategisch plan (ASP)

De centrale administratieve en pedagogische diensten en de scholengroepen werden gestimuleerd - en daarbij ondersteund - om de eigen ASP-werking verder te integreren in de strategische werking van het net. Ze werden aangespoord om deze strategische aanpak ook te integreren in hun dagelijkse beleidsprocessen.

De ASP-werking is inherent aan de implementatie van de Strategische beleidsnota 2003-2007. De periode die deze nota omspannt, komt overeen met de ambtstermijn van de Raad die in januari 2003 geïnstalleerd werd. Er is van bij het begin geopteerd om de strategische planning in de volgende ambtstermijn voort te zetten. Daarom is een intensieve evaluatieoefening aangevat om de krijtlijnen van een volgende fase van strategische planning duidelijk vast te stellen. Het formuleringsproces zal in 2007 nog doorlopen en uiteindelijk leiden tot de strategische beleidsnota 2007-2011.

ASP-werking in de entiteiten: administratie en scholengroepen

Verschillende afdelingen, diensten en scholengroepen hebben hun proces van strategische planning opgezet en realiseren dit volgens de cyclus beleidsplanning. Dit proces wordt gedragen door een dagelijks bestuur dat bestaat uit afdelingshoofden, directeurs en/of stafmedewerkers. Zij dragen de verantwoordelijkheid om de nodige acties voor de ASP-werking te ondernemen. De stafdienst Projectmanagement stimuleert en ondersteunt. De cyclus van de scholengroepen wordt minder strak gestuurd vanuit het centrale niveau; hij is afgestemd op de gedecentraliseerde bevoegdheden.

Er is systematisch ruimte gecreëerd om aan de kwaliteit te werken. Om de in 2004 en 2005 verwezenlijkte planning te consolideren, is er meer aandacht gegeven aan de verschillende factoren die de planning effectief moeten maken en integreren in de processen van de respectieve entiteiten. In het strategisch management dat we nastreven, onderscheiden we vier componenten: planning, organisatie, implementatie en evaluatie.

De stafdienst Projectmanagement heeft getracht in kaart te brengen hoe elk van deze componenten zich manifesteerde, om aldus meer coherentie te verkrijgen tussen de ASP-werking en het reguliere functioneren.

ASP-werking moet uiteindelijk, op een creatieve en flexibele wijze, totaal geïntegreerd worden in de afdelingen en scholengroepen. ASP-werking is het veranderende en het verbeterende in het management van die entiteiten. Hier stond geen top-downbenadering centraal. Er zijn zeer interessante initiatieven naar boven gekomen, die vanuit een bottom-upbenadering ontstaan zijn en die in de nabije toekomst door verbreding een kwalitatieve impuls zullen geven.

Via het ASP-forum, waar scholengroepen hun verwezenlijkingen kunnen toelichten, is er gepoogd om de communicatie over elkaars functioneren transparanter te maken, zodat men van elkaar leert. De verschillende goede praktijken en initiatieven worden zichtbaar en toegankelijk gemaakt voor anderen.

In 2007 wordt dit nog geïntensifieerd. Een aantal entiteiten heeft ook al besloten om na te denken over de kernprocessen en basisopdrachten waaruit het functioneren voortvloeit.

Opvolgen, evalueren en bijsturen

Om de opvolging en rapportering coherenter en relevanter aan te pakken, hebben we een aantal vereenvoudigingen doorgevoerd, die de planlast drastisch reduceren. Bij strategische planning en projectmanagement wordt de planlast immers altijd als een drempel ervaren.

Vanaf 2006 wordt de rapportering op twee niveaus gesitueerd:

- het niveau van het net: het 'geconsolideerd rapport' voor 2006 focust op de stand van zaken van de ASP-werking in het net. Het geeft ook aanbevelingen en advies. Het verschijnt jaarlijks, omdat het een instrument voor benchmarking moet worden. Het kan dan als basis dienen voor de verschillende strategische beslissingsorganen om voor het komende jaar accenten te leggen die het beleid bijsturen en kwalitatief verbeteren;
- het niveau van de entiteit (= afdeling, pedagogische dienst, projectstuurgroep en scholengroep): de entiteithoofden bepalen zelf de frequentie van de rapportering. De rapportering moet immers zo dicht mogelijk bij het niveau liggen dat beslissingen neemt over de implementatie van beleid of project. Dit werkt veel efficiënter.

Van essentieel belang in het opvolgen en evalueren van projecten zijn de indicatoren. In een eerste fase hebben we een aantal indicatoren in kaart gebracht op het vlak van de leerlingcijfers; die oefening wordt al enkele jaren gemaakt. Op basis daarvan worden acties en programma's opgezet om aldus gedetecteerde probleemsituaties aan te pakken.

Er werd bijvoorbeeld een enquête opgesteld die peilde naar de wijze waarop het gezondheidsbeleid in de scholen(groepen) werd geïmplementeerd en de wijze waarop de scholen(groepen) zich organiseerden. Er werd ook gepeild naar de verwezenlijkingen rond de thema's die centraal staan in het gezondheidsbeleid.

Het probleem van een dergelijke aanpak blijkt de haalbaarheid te zijn voor degenen die er mee belast zijn. Er moet op een meer efficiënte wijze aan informatieverzameling worden gedaan. Wil men de nieuwe strategische beleidsnota operationeel en strategisch degelijk voorbereiden, dan is een grondige inventarisatie nodig van alle relevante, meetbare informatie.

Evaluatie van de Strategische beleidsnota 2003-2007

De Strategische beleidsnota 2003-2007 werd geëvalueerd in het vooruitzicht van een nieuwe strategische beleidsnota voor 2007-2011.

De evaluatie berustte op twee criteria:

1. relevantie:

is de situationele en strategische context voor het GO! dezelfde gebleven of is die geëvolueerd, zodat het strategische plan moet worden bijgesteld? Zijn de elementen van de Strategische beleidsnota nog prioritair voor de betrokkenen of en in hoeverre moet er worden bijgestuurd? Welke nieuwe prioriteiten komen aan het licht?

2. effectiviteit:

in hoeverre hebben de strategische en functionele doelstellingen effectief een toegevoegde waarde opgeleverd? Hoe staan de zaken nu? In hoeverre is bijsturing nodig (doelstellingen aanpassen of grondig hertekenen), rekening houdend met de evolutie in de programma's en de werking in haar geheel?

De focus van de evaluatie wordt gericht op

- de inhoud van de Strategische beleidsnota, d.w.z. de verschillende strategische en functionele doelstellingen, de visie en de missie;
- de implementatie van de ASP-werking, d.w.z. een aantal cruciale aspecten van de wijze waarop de ASP-werking wordt gerealiseerd;
- de evolutie van beleidsprioriteiten.

Op basis van deze evaluatie zullen de krijtlijnen voor de strategische beleidsnota 2007-2011 worden uitgewerkt. Daartoe is een planningscomité samengesteld waarin de verschillende gelingen van het net vertegenwoordigd zijn.

ASP-projecten van de administratie

'Gezondheidsbeleid'

De gezondheid van leerlingen en personeel is een absolute beleidsprioriteit. De Raad trok een bedrag van € 3,5 per leerling uit voor basisscholen die projecten opzetten rond evenwichtige voeding, gezonde tussendoortjes of dranken, meer sport en beweging of tabakspreventie.

Er werden opleidingen aangeboden, onder meer voor de begeleiding van leerlingen ('Feel Free', in samenwerking met het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie) en personeelsleden (de Rookstopcoach, in samenwerking met de Vlaamse Vereniging voor Respiratoire Gezondheidszorg en Tuberculosebestrijding) die willen stoppen met roken. Educatief materiaal rond gezonde voeding en tabakspreventie werd aangereikt en het gebruik ervan werd gestimuleerd.

Er werden ook structurele maatregelen genomen.

- Bij de scholengroepen werd via een enquête gepeild naar de wijze waarop zij scholen helpen bij het opzetten van een gezondheidsbeleid (oprichting en samenstelling van een werkgroep, financiële impulsen, activiteitenplanning enz.). Bij de scholen werd nagegaan rond welke thema's zij werken en welke vorderingen zij effectief maken;
- Om scholen in staat te stellen hun gezondheidsbeleid ook effectief te verwezenlijken, wordt de ondersteunende structuur verder uitgewerkt. Uiteindelijk streven we naar een geïntegreerd en participatief gezondheidsbeleid op maat van elke school, nascholing voor alle geëngageerde personeelsleden, begeleiding van scholen door gezondheidscoördinatoren en CLB-ankers. Voor de gezondheidscoördinatoren en CLB-ankers werd een begeleidingstraject uitgestippeld dat zal uitmonden in gemeenschappelijke intervisiemomenten. Inhoudelijk verzorgt het VIG het begeleidingsprogramma. De opleidingen zijn erop gericht methoden en instrumenten te verwerven om een gezondheidsbeleid op school op te zetten.
- De Pedagogische begeleidingsdienst heeft met zijn project 'Een geïntegreerde gezondheids- en bewegingscultuur op school' wezenlijk bijgedragen aan de implementatie van het gezondheidsbeleid. Ook het Zorgproject van de Raad van CLB-directeurs (RADI) ontwikkelt, ondersteunt en begeleidt de zorgverbredende werking van de scholen op het domein van gezondheidsbevordering.
- De samenwerking met het VIG werd voortgezet. Het VIG verzorgt de thematische samenwerking van het gezondheidsbeleid, biedt inhoudelijke en methodische ondersteuning en begeleidt de scholengroepen. Een samenwerkingsovereenkomst met het Rode Kruis-Vlaanderen werd voorbereid.

Een projectfinanciering voor het basis- én het secundair onderwijs wordt in het vooruitzicht gesteld vanaf het schooljaar 2006-2007. Er wordt ook gewerkt aan een website vanwaar men alle nuttige informatie kan downloaden.

'Monitoring'

Het project 'Monitoring' tracht scholen met dalende leerlingenaantallen terug op het spoor te zetten. De basisscholen van Scholengroep Westhoek werden intensief begeleid door de Pedagogische begeleidingsdienst en de externe consultant Möbius, onder supervisie van de stuurgroep Monitoring. Uit die samenwerking ontstond een 'Model beïnvloedende factoren leerlingenaantallen', dat aan alle basisscholen wordt aangereikt.

Er werd gezocht naar haalbare en nieuwe vormen van ondersteuning voor scholen in nood. In dat kader werd in november 2006 voorbereidend werk geleverd door het opzetten van een informatieplatform 'Monitoring'. Het ligt in de bedoeling relevante gegevens te verzamelen over alle scholen en instellingen van de pilootscholengroepen, om na een grondige analyse van

de gegevens (de zgn. 'scholengroepfoto') een stappenplan op te stellen voor de ondersteuning en ontwikkeling van het beleidvoerend vermogen en de zelfredzaamheid van scholen. De ervaringen opgedaan bij de ondersteuning van Scholengroep Westhoek zullen hierin een belangrijke factor zijn.

Interessant bij dit project is de samenwerking tussen de centrale diensten en de scholengroepen, in casu de pilotscholengroepen. Na de nodige informatie aan het college van directeurs en de raad van bestuur van de pilotscholengroepen zal de samenwerking worden vastgelegd in een overeenkomst.

Het informatieplatform 'Monitoring' wordt in eerste instantie, bij wijze van proef, voorgesteld in zes scholengroepen die geselecteerd werden op basis van een kwantitatieve analyse van de schoolbevolking (Kempen, Adite, Maasland, Midden Limburg, Panta Rhei en Mandel en Leie). Later komen ook de andere scholengroepen aan bod, zij het in een eerste fase minder intensief. Zij zullen wel vanaf volgend schooljaar kunnen beschikken over de in hun scholengroep verzamelde gegevens. De Raad legde in december de nodige ondersteuning van het proefproject vast.

'Doorstroming – beste praktijken'

Het project 'Doorstroming - beste praktijken' wil scholen goede praktijkvoorbeelden aanreiken om de doorstroming van leerlingen van het basis- naar het secundair onderwijs binnen het GO! te bevorderen. Er werden 'goede praktijkvoorbeelden' geselecteerd. Twee medewerkers van de administratie zetelen in een denkgroep van de Vlor over deze problematiek.

'Profilering als communicatiemiddel'

De jaarlijkse analyse van de leerlingenaantallen resulteerde in een project 'Profilering als communicatiemiddel' in het basisonderwijs. De studiedag 'Profilering als communicatiemiddel' werd gekoppeld aan de communicatieopleiding voor directeurs en middenkaders en was een onderdeel in het leertraject 'Opleiding directeurs basisonderwijs'.

Tijdens deze studiedag werd gezocht naar een methode om de eigenheid van elke school binnen de visie van de scholengroep en van het GO! origineel, duidelijk en concreet onder de aandacht te brengen. Via een sterkte-zwakteanalyse werd gezocht naar de verschillende successleutels voor een school. Eind 2006 werden de praktijkvoorbeelden vernieuwd.

'Onthaal ouders en nieuwe leerlingen'

Het project 'Onthaal ouders en nieuwe leerlingen' promoot de zelfevaluatie van het onthaal van de ouders, tot nu toe enkel in onze basisscholen. Het wil een instrument ontwikkelen waarmee scholen hun eigen onthaal kunnen laten analyseren in het licht van rekruteringsperspectieven. Er wordt gebruikgemaakt van collegiale consultatie.

In een aantal scholengroepen werd het project opgestart. Voor het basisonderwijs is de project-fase afgelopen en werd het geheel geïntegreerd in de reguliere werking.

'Kinderopvang'

Het project 'Kinderopvang' wil een doorgedreven samenwerking bereiken tussen voorschoolse opvang en basisonderwijs. Als kleuterscholen en kinderopvanginitiatieven hun werking op elkaar afstemmen, kunnen zij een naadloze overgang naar het kleuteronderwijs waarborgen. Gelijke kansen worden bevorderd door voorschoolse integrale en compenserende maatregelen te nemen ten gunste van o.a. kansarme kinderen. Centraal staat de dienstverlening aan de ouders. Kwalitatieve kinderopvang bevordert de rekrutering van kleuters.

De administratie informeerde, motiveerde, sensibiliseerde, organiseerde een studiedag en nascholing, richtte een stichting voor financiële ondersteuning van nieuwe initiatieven op, deed aan netwerkvorming en belangenverdediging.

Doelstellingen:

- oprichting van nieuwe kinderdagverblijven/minicrèches door de scholengroepen of door vzw's die een convenant sluiten met het GO!; zo worden 'witte vlekken' weggewerkt;
- de banden aanhalen met pluralistische initiatieven (kinderdagverblijven, minicrèches, onthaalouders) en doorgedreven samenwerking nastreven;
- lokale en regionale netwerkvorming;
- deelname van alle schooldirecteuren aan het lokaal overleg kinderopvang;
- samenwerkingsverbanden aangaan in het kader van de vernieuwing van de Vlaamse kinderopvang;
- deelname aan de proefprojecten 'Centrum voor kinderopvang' van Kind en Gezin in het vooruitzicht van het nieuwe decreet Kinderopvang;
- door samenwerking komen tot meer efficiëntie en effectiviteit in de organisatie, de inzet van beschikbare middelen en de uitwisseling van ervaring en kennis;
- gelijkwaardige behandeling van elk kind.

Heel wat scholengroepen beseffen dat het GO! hier een inhaalbeweging hoort te doen. Heel wat scholen(groepen) ondernemen al diverse acties om op korte of middellange termijn de doelstellingen van het project te halen.

'Programmatie, profilering en rationalisatie van scholen(gemeenschappen) secundair onderwijs'

Dit project streeft naar een betere ondersteuning van individuele scholen en scholengemeenschappen secundair onderwijs en/of scholengroepen op het vlak van programmatie, profilering en rationalisatie. Het gaat erom de samenwerking tussen de administratie, de Pedagogische begeleidingsdienst en het werkveld inhoudelijk uit te diepen. Er werd gestreefd naar modellen en procedures die bruikbaar zijn voor het werkveld en gemakkelijk aan te passen zijn bij wijzigingen in de regelgeving. De modellen bieden een algemeen kader om een aangepast document voor elke school of scholengemeenschap uit te werken.

Stage in het secundair onderwijs'

Dit project werkt een kader uit om de scholen voor (beroeps)secundair onderwijs te ondersteunen bij het organiseren van stages. In een eerste fase werden de officiële stukken (contracten en dergelijke) verzameld en getoetst aan goede praktijkvoorbeelden. Op basis daarvan werd een risicoanalyse gemaakt (die resulteert in een handleiding) en werden beschrijvingen van werkposten (modellen van werkpostfiches) opgesteld. Ook de resultaten van dit project werden geïntegreerd in de dagelijkse werking.

'Methodescholen'

In het kader van het project 'Methodescholen' werden besprekingen aangevat over de oprichting van vier nieuwe en de overheveling van twee bestaande methodescholen naar het GO!. Het project bewaakt en ondersteunt niet alleen nieuwe initiatieven, het biedt ook logistieke ondersteuning aan scholengroepen bij hun onderzoek naar de behoefte aan methodescholen. In overleg met de Pedagogische begeleidingsdienst en de stafdienst Communicatie krijgen nieuwe methodescholen hulp bij hun interne en externe communicatie, public relations en het ontwikkelen van een infobalie over de methodescholen van het GO!

'Onthaal nieuwe personeelsleden'

In het verlengde van het project 'Onthaal van ouders en nieuwe leerlingen' werd door de afdeling Onderwijsorganisatie en -personeel een project 'Onthaal nieuwe personeelsleden' in het basisonderwijs opgezet.

Doelstellingen:

- wijzen op het belang en de noodzaak van een degelijk onthaal- en integratiebeleid;
- het pas vernieuwde PPGO en de pas vernieuwde Neutraliteitsverklaring en Verklaring van gehechtheid onder de aandacht brengen. Ze moeten tijdens de klasactiviteiten gedragen en uitgedragen worden;
- het beleidvoerend vermogen van de scholen verhogen;
- beperkte ondersteuning en een instrument aanreiken om de opvang en integratie van nieuwe personeelsleden positief te beïnvloeden. De eerste kennismaking met en het onthaal in een nieuwe werkomgeving is immers bepalend voor de integratie en het welbevinden van de nieuwe personeelsleden;
- een model van onthaalbrochure ontwikkelen op drie niveaus: algemene informatie, 'jouw scholengemeenschap/scholengroep', 'jouw school'. Dit moet helpen de continuïteit te waarborgen bij snelle personeelwisselingen;
- op een systematische wijze een onthaal- en introductiebeleid implementeren in de scholen;
- het functioneren en het welbevinden van nieuwe personeelsleden bevorderen;
- ondubbelzinnig communiceren met de personeelsleden;
- ervoor zorgen dat het personeel onze organisatie beter kent. Elk personeelslid moet kunnen fungeren als 'ambassadeur' van het GO!;
- zorgen dat scholen die initiatieven nemen rond het onthaal van personeelsleden, beschikbare fondsen kunnen aanspreken.

Er werd gewerkt aan het concept van een onthaalbrochure, gebaseerd op principes van eenvoudige communicatie.

Voorlopig beperkt het project zich tot het basisonderwijs. Tijdens het schooljaar 2007-2008 wordt een soortgelijke brochure ontwikkeld voor het secundair onderwijs; vanaf het schooljaar 2008-2009 wordt ze in de reguliere werking opgenomen.

“Onze waarden zijn onze troeven”

respectvol
verdraagzaam
mondig
positief kritisch
leergierig
verantwoordelijk
geëngageerd
sociaal
zelfstandig
creatief

Go! ambassadeurs 2007

Zit jij in het laatste jaar en draag jij de waarden uit van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap?

Dan word jij misschien dé GO! Ambassadeur van jouw school. Neem vlug een kijkje op www.g-o.be/ambassadeurs2007

Activiteiten en vooruitzichten

Algemene ondersteuning

Communicatie

Projecten en evenementen

Week van de Methodescholen

Van maandag 13 t/m zondag 19 maart zetten alle GO! methodescholen hun deuren open. De Pedagogische begeleidingsdienst, ROGO vzw en de stafdienst Communicatie werkten hiervoor samen.

Methodeonderwijs gaat uit van ervaringen, belevenissen en vragen van de kinderen zelf. Samen met de leerkracht zorgen zij ervoor dat hier zinvol mee gewerkt wordt. Dat versterkt de motivatie bij onze leerlingen en hun houding tegenover leren. Want 'graag leren is beter leren'. Het motto van de Week van de Methodescholen was niet voor niets 'graag = beter'.

Het officiële startschot werd op zondag 12 maart in de Zoo van Antwerpen gegeven. Het werd één grote familiedag met een gamma aan leuke activiteiten voor de ouders, kinderen, medewerkers en sympathisanten van de methodescholen. Zij konden er ook een academische zitting met een panelgesprek over ouderparticipatie bijwonen.

Ambassadeurs 2006

De secundaire scholen van het GO! hebben voor het eerst hun Ambassadeurs benoemd: 150 beloftevolle en boeiende persoonlijkheden die afstudeerden in het secundair onderwijs en die de tien kernwaarden van het GO! zichtbaar uitdragen. Ze zijn respectvol, verdraagzaam, mondig, positief kritisch, leergierig, verantwoordelijk, geëngageerd, sociaal, zelfstandig en creatief. Ze werden tijdens de eindproclamatie in hun school bedacht met een boek dat hen de opdracht gaf om de waarden van het GO! te blijven uitdragen en harmonisch te blijven omgaan met de verscheidenheid in de samenleving.

Sensibilisatieproject 'ondertekening PPGO'

De Unesco Dag van de Leerkracht, 5 oktober, werd uitgekozen om de rol van de leerkrachten en het PPGO positief onder de aandacht te brengen. In elke vestiging (basis- en secundair) werd een paneel opgehangen met daarop de tekst van een engagementsverklaring ten aanzien van het PPGO. Alle personeelsleden plaatsten hun handtekening bij de verklaring. In heel wat scholen ging het evenement gepaard met een receptie, een officiële onthulling en/of een 'performance'. De personeelsleden (her)ondertekenden ook de vernieuwde versies van de Neutraliteitsverklaring, de Verklaring van Gehechtheid en het PPGO.

Half december liep het project in de internaten, de centra voor volwassenenonderwijs, de muziek-academies en de scholen voor beeldende kunst.

Wetenschapsfeest

'The most exciting phrase in science is not 'Eureka!' but 'that's funny!.' Deze uitspraak van de Russisch-Amerikaanse wetenschapper Isaac Asimov vormde de rode draad op de stand van het GO! tijdens het Wetenschapsfeest (27-29 oktober) in Flanders Expo. In onze scholen heeft de aandacht voor wetenschappen altijd centraal gestaan. Onze leerkrachten zoeken steeds naar methoden om hun wetenschapslessen plezierig en boeiend te maken. Om dit aan te tonen, werd een programma aangeboden voor elke leeftijd. Zelf doen en beleven was de boodschap. In de Workshops bijvoorbeeld, pakten leerlingen en hun leerkrachten uit met leuke interactieve experimenten en demonstraties.

Frimoutprijs

Op 28 oktober werd in de rand van het Wetenschapsfeest de GO! Frimoutprijs uitgereikt. Met deze prijs voor Wetenschappen wil het GO! leerlingen van de 3de graad secundair onderwijs stimuleren tot wetenschappelijke geletterdheid, maatschappelijke of fundamenteel wetenschappelijke betrokkenheid en beheersing van communicatie- en presentatietechnieken.

De eerste tweejaarlijkse editie was meteen een groot succes. Onderzoekjes in het kader van wetenschappelijke onderzoekscompetenties, geïntegreerde proeven of vakoverschrijdende projecten in de sfeer van gezondheid en milieu kwamen in aanmerking voor deelname. Dit resulteerde in een veel groter aantal inzendingen, maar belangrijker nog, in een bijzonder hoge kwaliteit van de ingediende werken.

Met de Frimoutprijs wil het GO! het onderwijs in de natuurwetenschappen maar ook de vakoverschrijdende benadering van actuele thema's stimuleren. In die zin sluit deze actie ook nauw aan bij de andere inspanningen inzake nascholing rond vakoverschrijdend leren, het gezondheidsbeleid enz.

Leerlingen konden een wetenschappelijk werk indienen voor de vakken Aardrijkskunde, Biologie, Chemie, Fysica of Natuurwetenschappen. Het werk moest vooral het resultaat zijn van persoonlijke waarnemingen, proeven en/of metingen. De jury beoordeelde ook de wetenschappelijke gegrondheid, het proefondervindelijk leren, het gebruik van informaticatechnologie, de originaliteit en creativiteit, taalbeheersing en het wetenschappelijk onderzoek van bronnen.

In het totaal elf werken werden beloond met een prijs. Dirk Frimout, zelf oud-leerling van het KA Gent, patroneert de wedstrijd al sinds 1993. Hij overhandigde persoonlijk de eerste prijs (€ 5000) aan Aaron Coone, laatstejaarsleerling (Latijn-Wiskunde) van het KA Zelzate, voor zijn werk: 'De elektrostatische filter, de industriële toepassing van het Cottrell-apparaat'.

De volgende verenigingen ondersteunen de wedstrijd: Jeugd, Cultuur en Wetenschap (JCW), Natuur en Wetenschap, de Vereniging Leraars Wetenschappen (VeLeWe), de Vereniging voor het Onderwijs in de Biologie, de Milieuleer en de Gezondheidseducatie (VOB) en de Koninklijke Vlaamse Chemische Vereniging (KVCV).

Publicaties

Onmiddellijk na de zomervakantie liepen twee publicaties van de pers.

'Zuurstof voor de toekomst' combineert een aantal verzuchtingen uit het 'Memorandum 2004' van het GO! met zeer recente standpunten over actuele maatschappelijke thema's en de daaruit voortvloeiende uitdagingen voor het onderwijs.

Het boek nodigt de in oktober verkozen gemeentelijke mandatarissen van de democratische partijen uit om daarover van gedachte te wisselen. Brede scholen zijn immers onlosmakelijk verbonden met de lokale gemeenschap en kunnen niet zonder de actieve medewerking van het lokale bestuur en de daaraan verbonden diensten en centra.

Het boekje 'Cijfers en feiten 2006' is een primeur: voor het eerst worden in een notendop alle cijfer- en andere relevante gegevens over het GO! bekendgemaakt. Wie we zijn, onze missie en kernwaarden, hoe ons net georganiseerd is, welke plaats het inneemt in het Vlaamse onderwijslandschap, hoe onze scholen en instellingen over heel Vlaanderen verspreid zijn, enz. Het boekje werd extern verspreid bij een brede groep van politici, onderwijsprofessionals of -deskundigen en anderen.

Van het huistijdschrift 'Wijzer' verschenen drie afleveringen: in januari, mei en december. Het werd zowel intern als extern op ruime schaal verspreid.

ICT

“*Verder werken aan performantie en veiligheid*”

Er werd verder geïnvesteerd in virtuele tools voor samenwerking, documentbeheer, de uitbreiding van de centrale databank en beveiligingsbeheer. Microsoft Portal Server 2003 werd gemigreerd naar Microsoft Office Sharepoint Server 2007 en opgenomen in het sterk beveiligde perimeternetwerk.

Glasvezelnetwerk

De administratie werd opgenomen in het glasvezelnetwerk van de Vlaamse Gemeenschap, een fijnmazig redundant dubbeleringnetwerk doorheen Vlaanderen. Langs een Belnet PoP is er nu een 100 Mbit koppeling met het internet. Dit was meteen goed nieuws voor de 5000 actieve PoP-gebruikers en de vele klanten van de centraal aangeboden applicaties. Deze operatie nam enkele maanden in beslag. De interne IP-adressen moesten immers gewijzigd worden naar een private range en dat vergde aanpassingen op alle niveaus: van desktop, switches, routers, servers tot en met de firewalls. De volgende stap is het aankoppelen van de buitendiensten en scholengroepen op dit glasvezelnetwerk. In het laatste kwartaal van 2006 werd gestart met het aankoppelen van de buitendiensten Gent en Hasselt en enkele scholengroepen.

Hosting

Voor de scholen en scholengroepen werd een hosting contract gesloten voor zowel Windows als Linux hosting. Ongeveer 300 websites werden overgezet naar het nieuwe hosting platform.

Digitale leeromgeving

Een belangrijk feit was de aanzet tot de publicatie van een openbare aanbesteding voor een digitale leeromgeving (DLO), een website waar leerkrachten per vakgebied opdrachten kunnen aanbieden en waar leerlingen online met elkaar en met de leerkrachten kunnen communiceren. Er werd een werkgroep samengesteld en een gedetailleerd lastenboek opgesteld.

Spam

Het aantal spams is over het hele jaar toegenomen met een factor 3 tot 200.000 per dag, een evolutie die zich voortzet in 2007. Om dit het hoofd te bieden, werd bijkomend geïnvesteerd in additionele antispamservers. Maar ook spyware en virussen namen sterk toe, weliswaar meer geconcentreerd in piekmomenten. Ook daarvoor werd extra geïnvesteerd in hard- en software.

Draadloos surfen

Het Alhambragebouw werd uitgerust met een aantal antennes, zodat draadloos kan worden gesurft en aangelogd op het netwerk. Een aantal laptops werd voorzien van een 3G/UMTS/GPRS-datakaart voor een veilige toegang tot informatie en gegevens en opname in het netwerk langs VPN, altijd en overal. Wanneer gebruikers buiten het bereik van 3G komen, schakelen de mobiele eigenschappen van de 3G/GPRS-datakaart over naar de GPRS-netwerkdienst, die meer dan 99% van België bedekt maar ook in het buitenland goed wordt ondersteund.

Oracle

Begin september 2005 maakte Oracle bekend dat ze vanaf 1 januari 2007 de versie 11.0.3 niet meer zal ondersteunen. Men zal nog wel kunnen gebruikmaken van de bestaande databank (FAQ's), maar aanpassingen van deze versie zijn niet meer mogelijk. De administratie heeft meteen een onderzoek gestart naar de behoeften die moesten opgenomen worden in het lastenboek voor de upgrade van dit boekhoudpakket. Na intensief overleg met de scholengroepadministraties werd een lastenboek uitgeschreven voor een upgrade van Oracle, maatwerk, support, opleiding en hosting.

Na de onderhandelingen met één enkele aanbieder werd om opportuniteitsredenen overwogen om alsnog de upgrade niet uit te voeren en een algemener lastenboek uit te schrijven, zodat verschillende pakketten vergeleken konden worden. Aangezien het lastenboek een nieuw boekhoudpakket betreft, waarbij het GO! een groot aantal niet concreet af te lijnen wensen heeft, wordt er via een onderhandelingsprocedure met Europese bekendmaking gewerkt. De impact zal verregaand zijn omdat men de gedecentraliseerde aankopen als workflow traject zal implementeren in de boekhoudomgeving. Deze werkwijze biedt tal van voordelen: snellere budgetopvolging, geen parallelle lijsten, minder registratie- en verwerkingsfouten, enz.

Vermits er beslist werd geen upgrade uit te voeren, heeft de administratie voor het bestaande pakket een onderhoudscontract gesloten en is de technische en functionele ondersteuning uitbesteed.

Boekhoudkundig stelsel

Het boekhoudkundig stelsel werd verfijnd. Ondanks de wettelijke bepalingen hierover in het boekhoudbesluit, was er geen strikte afbakening en liepen de interpretatiewijzen nogal uiteen. Bijgevolg voert elke scholengroep de boekhouding volgens eigen inzichten. Dit gebrek aan uniformiteit veroorzaakt structurele hinderpalen voor de uitvoering van een aantal scholengroepoverstijgende projecten. De samenwerking met en de bijdrage van de financiële cellen uit de scholengroepen verliep optimaal. Het analytische stelsel krijgt een verticale opbouw, waarbij op een meer bevattelijke wijze kostencenters gedefinieerd kunnen worden en waarin er ruimte is om naar wens een gecentraliseerd of gedecentraliseerd budgetteringsmechanisme op te zetten.

Onderwijsorganisatie

“Ten dienste van de instellingen”

Het ondersteuningsaanbod van de afdeling Onderwijsorganisatie en -personeel werd beschreven in een document dat in maart 2006 aan de Co-RA werd voorgesteld. Het werd al in verschillende scholengroepen uitgebreid toegelicht. Het zou vooral in de smaak vallen van jonge directeurs. Blijkbaar is er nood aan informatie over het ondersteuningsaanbod van de administratieve diensten.

Algemeen

Fondsenwerving

Op de administratie is een informatiepunt 'Fondsenwerving' geïnstalleerd, dat inlichtingen verzamelt en verspreidt over potentiële sponsors en documentatie over de regelgeving ter zake. Er zou worden gestart met een zestal proefprojecten (twee voor kinderdagverblijven, twee voor DBSO en twee voor buitengewoon onderwijs). Slechts 3 scholen gingen op onze oproep in: BS Kruishoutem, MPI Neder-over-Heembeek en CDO Mechelen. De proefprojecten worden begeleid bij het werven van subsidies of fondsen. Het proces wordt gedocumenteerd met een draaiboek met concrete tips en voorbeelden van goede praktijk en valkuilen. Er werd een pagina met nuttige info op de portaal-site ontwikkeld. In oktober verliet de projectleider het GO! In 2007 wordt een nieuwe projectleider aangewezen en wordt dit project opnieuw op gang getrokken.

Centra voor leerlingenbegeleiding

Voor de aangelegenheden die niet tot de centrale bevoegdheden behoren, wordt vraaggestuurd ondersteuning geboden aan de Raad van Directeurs CLB (RADl). In 2006 ging het onder meer om het actualiseren van beleidsplannen en beleidscontracten en de implementatie van de centrumraden, waarin mandatarissen van alle inrichtende machten en besturen van de bediende instellingen zitting hebben.

Er werd een regionale ondersteuningscel opgericht om het tijdelijke zorgproject na 1 september 2006 voort te zetten. Er werd een convenant opgesteld voor het beheer van het werkingsbudget.

In 2007 zal de administratie meewerken aan de evaluatie van het CLB-decreet, een opdracht die de overheid aan het Hoger Instituut van de Arbeid toevertrouwdde.

Basisonderwijs

De ontmoetingsdag in juni voor de coördinatoren en de contactpersonen van de scholengemeenschappen in het basisonderwijs werd gewijd aan het mentorschap, de scholengemeenschappen als hefboom, de nieuwe wet op het vrijwilligerswerk, de kinderdagverblijven en het lokaal overleg kinderopvang.

Secundair onderwijs

Herstructurering, herprofilering en programmaties

Op basis van marktanalyses werden suggesties gedaan voor herstructurering en herprofilering van scholen en scholengemeenschappen, o.a. Tessenderlo, Kapellen, Leuven, Dilsen-Stokkem, Brussel, Gent, Lokeren, Antwerpen en Genk. Met het provinciebestuur West-Vlaanderen werd gewerkt aan een samenwerkingsverband tussen het PTI Kortrijk en het GO!

Naar aanleiding van een doorlichting werd het CDO KTA1 Oostende-centrum ondersteund bij de toepassing van de regelgeving over de studiebekrachtiging, het totaal aantal lestijden, het aantal lestijden ASPV en PV en het omvormen van de opleiding Showbiz naar de opleiding Activiteitenbegeleider in de toeristische sector.

Voor CDO Schaarbeek-Evere werd het organiseren van de opleiding Hoefsmid binnen de wekelijkse lessenrooster van 15 lestijden onderzocht, uitgaande van het individuele leertraject van de jongeren en in het licht van tewerkstellingsmogelijkheden in de sector. MIGO Oostende werd ondersteund bij de organisatie van deeltijds zeevisserijonderwijs.

Daarnaast ondersteunde de administratie de programmaties van unieke studierichtingen en structuuronderdelen waarvoor de goedkeuring van de Vlaamse regering vereist is. We stellen vast dat scholen zich sterk richten op lichaamsverzorging (wellness) en vrijetijdsbesteding (LO en sport). Deze beweging is zeker deels te verklaren vanuit het gezondheidsbeleid van het GO!

We stellen ook vast dat scholengemeenschappen meer overleggen over de programmaties. Dit heeft niet alleen te maken met de (her)profilering van de scholen op zich, maar ook met het feit dat zij proactief inspelen op tendensen in het onderwijsaanbod voor de toekomst.

De scholengemeenschappen van het secundair onderwijs kregen ook hulp bij het integreren van scholen voor buitengewoon secundair onderwijs in hun midden.

Stages

De administratie bood hulp bij het opstellen van het 'stageforum', een databank waarin alle stage- en leerervaringsplaatsen (zowel vraag als aanbod) opgenomen zijn. Ze wordt beheerd door de dienst Informatie Vorming en Afstemming (diva) in opdracht van het departement Onderwijs.

De administratie had zitting in verschillende begeleidingscommissies van convenants, zoals die voor de orthopedische technieken en de maritieme opleidingen.

Naar aanleiding van de nieuwe stagereglementering (werkpostfiches, medisch onderzoek, stageformulieren) werden infomomenten georganiseerd voor de technisch adviseurs en directeurs in Diest (12 mei), Brugge (16 mei) en Mechelen (18 mei).

Diverse samenwerkingsverbanden werden geactualiseerd en opgevolgd, doorgaans in samenspraak met de Pedagogische begeleidingsdienst. Deze samenwerkingsverbanden verbeteren en versterken de relaties tussen het GO! (als onderwijsverstrekker) en de verschillende bedrijfssectoren. Maar zij hebben ook een positieve impact op de scholen: onze leerlingen kunnen terecht in gespecialiseerde stageplaatsen en onze leerkrachten kunnen gerichte nascholing volgen.

- Meer leerkrachten Auto-elektriciteit van het GO! maakten gebruik van het nascholingsaanbod van Educam, waarvoor het GO! en Febiac samenwerken;
- Meer scholen van het GO! zijn toegetreden tot het convenant met de bouwsector;
- Met hotelketen Accor werd gewerkt aan een samenwerkingsverband voor stageplaatsen voor leerlingen van onze hotelscholen, met de kappersfederatie UBK aan een samenwerkingsverband en een convenant Haartzorg – het GO! is als enig onderwijsnet tot dit convenant toegetreden;
- Het GO! en Techno+ namen deel aan Metapro (15-18 februari), de beurs van de metaalsector;
- Het GO! nam met verschillende scholen deel aan Auto Technica (23-26 april), de beurs van Federauto;
- Met de voedingssector werd onderhandeld over een publiek-private samenwerking voor de slagerij in KTA 3 Hasselt met VDAB;
- Met Unizo werden het leerbedrijf en de leerondernemingen opgevolgd;
- KTA Vesaliusinstituut Oostende werd in het convenant voor de orthopedische technieken vervangen door KA Ronse.

Stichting Techno+ vzw

De Stichting Techno+ vzw is een samenwerkingsverband tussen het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en de bedrijven Buhlmann nv, de Studiegroep Dirk Bontinck, Deceuninck nv, het Provinciaal Onderwijs, ACTA en LVD, de Hogeschool West-Vlaanderen, de Provinciale Industriële Hogeschool Kortrijk, de Hogeschool Gent en de Hogeschool Limburg. Het secretariaat van de vzw is in de administratie gevestigd.

In 2006 werden acties ondernomen om meer bedrijven bij de vzw Stichting Techno+ te betrekken. Randstad Interim en het Vlaams Kunststoffencentrum hebben hun intentie om toe te treden al kenbaar gemaakt. Een nieuwe stuurgroep moet een tiental bedrijven bijeenbrengen die mee het beleid van de vzw bepalen.

Voor de Week van de Technische vorming - Spelen met Techniek werden voorbereidende vergaderingen gehouden, projectteksten opgemaakt, projectplanning en subsidiedossiers ingediend.

Daarnaast loopt nog altijd de wedstrijd Techno+ voor de 3de graad van het technisch secundair onderwijs, met in juni 2007 de jurering en de prijsuitreiking van de 6de Biënnale.

Methodeonderwijs

De administratie ondersteunde het Netwerk voor Methodescholen van het GO! door contacten te onderhouden met de directeurs, door samenwerkingsverbanden te stimuleren en door gemeenschappelijke behoeften te zoeken of op te volgen. Er werd begonnen met een inventaris van behoeften in verband met de leerlingenstroom, infrastructuur, materiële organisatie, personeelsbeleid, regelgeving en organisatorische aspecten. De inventaris moet dienen voor een eerste analyse.

In december konden directeurs tijdens een eerste reeks regionale netwerkvergaderingen kennismaken met de collegiale consultatie, een werkvorm die het onder meer mogelijk maakt om materialen uit te wisselen zoals leerlijnen, leerlingvolgsystemen of consultatie voor zorgcoördinatoren op te zetten.

Het Netwerk voor Methodescholen van het GO! zal worden uitgebreid met de secundaire scholen die methodeonderwijs aanbieden. De administratie gaat ook na op welke wijze het Netwerk voor Methodescholen een erkend samenwerkingsverband binnen het GO! kan worden.

Via de werkgroepen Algemeen Beleid en Personeelsbeleid werd onder meer een functiebeschrijving voor leerkrachten in methodescholen uitgewerkt. Er werd ook gewerkt aan de P-code, een systeem om in de toekomst betrekkingen in methodescholen in de lijst met vacante betrekkingen voor benoeming te markeren.

Buitengewoon onderwijs

De contactdag voor directeurs van het buitengewoon onderwijs op 22 maart werd gewijd aan de omgang met jongeren in crisis. Schoolteams worden vaak geconfronteerd met probleemgedrag en crisissituaties waarvoor niet onmiddellijk een pasklare oplossing wordt gevonden. Er was dus nood aan concrete aanbevelingen.

Proeftuinproject OSP in buitengewoon onderwijs

De organisatie van buitengewoon onderwijs binnen het OSP en/of van OSP binnen het buitengewoon onderwijs werd geïnitieerd via de centrale adviescommissie Buitengewoon Onderwijs. Het lag in de bedoeling om een voortraject op te zetten voor leerlingen van het buitengewoon onderwijs, om het volwassenenonderwijs voor hen toegankelijker te maken. De SBSO 's Gravenwezel stelde zich kandidaat om dit via een proeftuinproject te realiseren. De school werd hierin ondersteund door de administratie en de Pedagogische begeleidingsdienst. Het project moest gerealiseerd worden in een samenwerkingsverband tussen het buitengewoon secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs en een aantal externe partners zoals VDAB en Werkwinkel.

Het project werd weerhouden. Vermoedelijk is de sterk eenzijdige benadering vanuit het buitengewoon secundair onderwijs, zonder reële samenwerking met het volwassenenonderwijs, daar debet aan. Onderzoek moet uitwijzen wie het best de organisatie ervan op zich neemt en welke leerinhouden kunnen aangeboden worden.

Volwassenenonderwijs

Op basis van de eerste voorontwerpteksten van het Decreet betreffende het volwassenenonderwijs werden in de administratie simulaties gemaakt van de leraarsuren, de gebiedsafbakening van de consortia, de vestigingsplaatsen en de gevolgen hiervan voor de centra voor volwassenenonderwijs. De conclusies werden meegedeeld aan de minister van Onderwijs. De centra kunnen op hulp rekenen bij het uittekenen van de vestigingsplaatsen in en buiten de eigen regio.

Internationale projecten

Het Comenius-project 'CIRCE' over het geïntegreerd gebruik van ICT in de les klassieke talen werd inhoudelijk afgewerkt. Het handboek en de website werden met ruime persweerklink voorgesteld in Londen (voor 70 Britse leerkrachten) en in Antwerpen (voor 160 leerkrachten uit Vlaanderen en Nederland). De oplage (750 exemplaren) van de Nederlandstalige versie is bijna uitgeput. Meer dan 1000 leerkrachten registreerden zich intussen op de projectwebsite www.circe.be. Na onze Comenius 2.1-training in Oxford, een uitvloeisel van dit project, waren de 34 deelnemers, leerkrachten van over heel Europa, zeer enthousiast. De administratie richtte voor hen een elektronisch forum op dat nog altijd druk bezocht wordt.

Voor het Europese samenwerkingsproject IAML3 (www.odlexpert.net) werd de administratieve rapportage begin 2006 afgerond. In juli en oktober organiseerden onze projectpartners twee Grundtvig 3-cursussen (in Italië en Denemarken), voortbouwend op de resultaten van het IAML3-project.

Voor het Comenius2.1-project 'HEREDUC' (www.hereduc.net) kregen we in oktober de bevestiging van de Europese Commissie dat het eindverslag werd goedgekeurd. De eindevaluatie was lovend. De HEREDUC-studiedag op 5 oktober trok 110 deelnemers uit Vlaanderen en Nederland aan. Het project werd voorgesteld aan Waalse leerkrachten.

Voor het Leonardoproject "Enterprising Europe" (www.enterprising-europe.org) werden de afstandsonderwijsmodules, bedoeld om een ondernemingscertificaat te behalen, uitgeschreven onder de leiding van de Pedagogische begeleidingsdienst. Deze modules zullen na een testperiode geïntegreerd worden in de toekomstige elektronische leeromgeving van het GO!

Het GO! nam als partner deel aan de vergaderingen rond het Comenius 3-netwerkproject 'Syneva' (www.syneva.net). Eén school kon participeren aan een contactseminarie met een eigen Comenius 1-project als resultaat. De Pedagogische begeleidingsdienst was actief betrokken bij de internationale Syneva-conferentie van 23 tot 26 maart in Tallin (Estland) rond de synergie tussen interne en externe evaluatie. De adviseur-coördinator opende de conferentie met een key-note voordracht rond 'The benefits of internal evaluation for learning and teaching'.

Onderwijspersoneel

“Belangenbehartiging en ondersteuning voor een eigen personeelsbeleid”

Personeelsaangelegenheden

De administratie volgde de verkiezingen op van de raden van bestuur van de scholengroepen, die op 1 april 2006 opnieuw moesten samengesteld zijn. Er werd geantwoord op juridische vragen van de scholengroepen over de kiesverrichtingen en over problemen bij coöptatieverrichtingen. Het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositieregeling van bepaalde personeelsleden van het gemeenschapsonderwijs werd gecoördineerd met de wethistoriek, naar aanleiding van onderwijsdecreet XVI en van het decreet van 23 juni 2006 houdende aanpassing van diverse decreten aan de nieuwe benamingen van wetgevende vergaderingen van gemeenschappen en gewesten. De gecoördineerde versie kan op onze portaalsite worden geraadpleegd. Het is de meest complete versie voor onderzoek naar de evolutie van de statutaire bepalingen.

Een werkgroep samengesteld uit leden van de centrale adviescommissie Personeelsaangelegenheden en medewerkers van de administratie stelde op verzoek van de Raad een ontwerp van handleiding op die de scholengroepen zouden kunnen gebruiken bij het uitwerken van een procedure voor evaluatie van directeurs. In het licht van de onderhandelingen over een nieuwe regelgeving over functiebeschrijvingen en evaluaties wordt dit ontwerp momenteel aangepast.

Personeelsbeheer

Alle detacheringen ten behoeve van de Pedagogische begeleidingsdienst, het Centrum voor Nascholing en de Permanente Ondersteuningscel voor de CLB's werden administratief verwerkt, zowel voor de betrokkenen als de instellingen en scholengroepen en het departement Onderwijs. Daarnaast werden een achttal screenings voor pedagogisch begeleider bij de Pedagogische begeleidingsdienst georganiseerd en administratief ondersteund.

Er werd een omvangrijke procedure opgestart en afgewerkt voor de toelating tot de proeftijd van een aantal pedagogisch adviseurs basis- en secundair onderwijs.

Om de personeelsomkadering van de pedagogische diensten in een overzichtelijk kader te vatten, werd, als ASP-project, een databank ontwikkeld. Het elektronische surplus dat bij de opstart van het project gepland was - een echt beheer van de contingenten, met telling en aanduiding van vrije plaatsen, van het nakend overschrijden van contingenten - kon uiteindelijk niet gerealiseerd worden. Daarvoor zijn de technische mogelijkheden van deze Sharepoint toepassing te beperkt.

Pedagogische ondersteuning

Pedagogische begeleidingsdienst (PBD)

Reguliere taken

Ook in 2006 ijverde de Pedagogische begeleidingsdienst onverminderd om de reguliere taken te vervullen zoals die bij decreet zijn vastgelegd. Zo gaat de aandacht naar steeds betere kwaliteit bij het begeleiden van de individuele leraar en de zorg om zijn professionele ontwikkeling te stimuleren. Die aandacht gaat evenzeer naar de begeleiding van scholen als onderwijskundige organisaties via de systeembegeleiding die samen met scholen een individueel traject uitstippelt. De GOK- en LOP-begeleiding ondersteunt schoolteams en directies in hun werking rond gelijke kansen. Ook methodescholen kunnen rekenen op coaching.

Daarenboven richt de dienst zich in zijn speerpuntprojecten op onderwijsvernieuwing en levert hij zodoende een bijdrage aan de verwezenlijking van het Algemeen strategisch plan. In het basisonderwijs ging op klasniveau speciale aandacht naar de begeleiding van de leergebieden Wereldoriëntatie, Frans, Muzische vorming en Taal (zie: resultaten van het OESO-rapport over de taalachterstand van allochtonen). In het secundair onderwijs gaat voortdurend aandacht naar meer vakoverschrijdend leren, begeleid zelfgestuurd leren en evaluatiebeleid. Er is ook systematische ondersteuning van de vakgroepen. In de begeleiding van het pedagogisch-didactisch handelen van leraren wordt ernaar gestreefd krachtige leeromgevingen te creëren.

Ook op klasniveau wordt geleidelijk werk gemaakt van de evolutie in de leerplanontwikkeling naar meer diversiteit, met o.a. oog voor de individuele leerling. Op 1 september 2007 worden 132 nieuwe leerplannen ingevoerd.

Op schoolniveau ondersteunt de PBD de directeur als onderwijskundig leider bij het professionaliseren van leraren binnen het autonoom beleidvoerend vermogen van de scholen. Daarnaast gaat in het basisonderwijs aandacht naar de integratie van ICT in de dagelijkse onderwijspraktijk.

De dienst volgt verder de doorlichtingen op en ondersteunt het interne kwaliteitszorgsysteem.

Aandacht voor eigen vorming: initiatieven die worden voortgezet

Tijdens themadagen en vormingsmomenten professionaliseren pedagogisch adviseurs zich in het kader van hun individueel begeleidingsplan rond vakinhoudelijke en vakdidactische competenties, het begeleiden van teamontwikkeling, competenties inzake evaluatiebeleid, vakoverschrijdende eindtermen, ICT, leerwinst, zelfevaluatie, begeleid zelfgestuurd leren en leerlingvolgsystemen.

In het kader van de speerpuntprojecten werd een deel van het team getraind in intervisie en coaching. De systeembegeleiders krijgen specifieke vorming rond het implementeren van kwaliteitszorg. Voor de nieuwe adviseurs en medewerkers wordt het vormingsprogramma bijgesteld. Jaarlijks loopt er een vormingsdriedaagse voor het voltallige team, zowel voor de pedagogisch adviseurs als voor de ondersteunende medewerkers.

Nieuwe projecten

Internettenprojecten

Via de Vlor dienden de begeleidingsdiensten van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en de onderwijskoepels OVSG, POV en VKSO netoverschrijdende projecten in.

Na het project Proeftuinen "Ruimte voor onderwijsvernieuwing" kwamen er in 2006 tal van internettenprojecten bij.

- 'De uitbouw van een scholengemeenschap / scholengroep basisonderwijs';
- 'Taalbeleid Brusselse secundaire scholen' (in het kader van de pas opgerichte ondersteuningsstructuur 'BROSO')

Dit project wil scholen begeleiden bij het ontwikkelen van hun taalbeleid vanuit het microniveau, met bijzondere aandacht voor het didactisch handelen van leraren en de gezamenlijke doelgerichtheid van het team;

- 'Wieden in de rand / Vilvoorde'

Dit project wil bijdragen om onder andere aandacht te vragen voor taal als hefboom in elk leerproces en om elementen voor een meer taalkrachtige leer- en schoolomgeving op te nemen in schoolorganisatie en schoolwerkplan;

- 'Het implementeren van begeleid zelfgestuurd leren en het opzetten van openleercentra in het secundair onderwijs';
- 'Netwerkvorming inzake curricula in het volwassenenonderwijs';
- Begeleidingsproject 'Rand- en taalgrensgemeenten en gemeenten uit de Brede Rand rond Brussel'

Dit project, dat zich naar het basisonderwijs richt, beoogt :

- een grotere taalvaardigheid van leerlingen, om hun leerachterstanden te verkleinen en hun kansen op ontplooiing te vergroten;
- een beter inzicht en een grotere vaardigheid van leraren om in te spelen op deze nieuwe onderwijskundige en maatschappelijke realiteit;
- een sterker beleidvoerend vermogen van scholen die een autonoom beleid voeren dat inspeelt op de diversiteit (zelfevaluerend en zelfsturend vermogen, netwerkvorming, coördinatie, samenwerkingsverbanden, expertiseontwikkeling). Het project werkt daarbij via een geïntegreerde aanpak en gaat uit van de insteek "taalvaardigheid".

In voorbereiding: nieuwe speerpuntprojecten

In het begeleidingsplan voor 2006-2007 werden reeds nieuwe speerpuntprojecten geformuleerd die in de loop van dit schooljaar zullen worden voorbereid: de overgang van basis- naar secundair onderwijs, gezondheidsopvoeding en intensieve begeleiding van de proeftuinprojecten. Vanaf volgend schooljaar zullen deze nieuwe speerpuntprojecten explicieter en via een duidelijk aanbod samen met de nascholing vorm krijgen.

Doordenkertjes

De 'Doordenkertjes' zijn lezingen-met-reflectie-en-debat op woensdagmiddag, waarop al wie betrokken is bij het GO! wordt uitgenodigd. Voor de organisatie werkt de dienst samen met BOCO vzw (Brussels Overleg- en coördinatiecentrum voor het officieel onderwijs).

Met de 'Doordenkertjes' wil het GO! de bevindingen van recent onderwijskundig onderzoek in bredere kring kenbaar maken: zij zijn mede bedoeld als een middel om onze 'veldwerkers' deelachtig te maken aan de resultaten van het onderzoek. En vice versa: het is evident dat de praktijk ook de theorie kan bevruchten.

In 2006 werden vijf 'Doordenkertjes' gehouden:

- 'Hergo' op school. Herstelgerichte antwoorden op tuchtproblemen in de school (Nicole Vettenburg, UGent)
- Sociale implicaties van ICT-gebruik op school (Martin Valcke, UGent)
- Culturele diversiteit en samenleven in Brussel en België (Marc Swyngedouw, KU Brussel)
- Peil/ijlen naar succesvol schoolbeleid. Praktische wenken voor de beleidseffectieve school (Jan Vanhoof, UA)
- Evaluatie van de GOK-werking in de scholen (Jef Verhoeven, KU Leuven)

Centrum voor Nascholing

“ *Impact en effectiviteit van nascholingen verhogen* ”

Het Centrum voor Nascholing heeft in 2006 gekozen voor nieuwe invalshoeken om de impact en de effectiviteit van de nascholingen te verhogen.

Organisatorische vernieuwingen

Vernieuwde website

Een aantrekkelijke lay-out en een grote gebruikersvriendelijkheid dragen ertoe bij dat de vernieuwde website druk bezocht wordt. U vindt er alle informatie over nascholingsprogramma's, inschrijvingsvoorwaarden, opleidingscheques, links en contactpersonen. U kunt er ook de Nieuwsbrief van het Centrum voor Nascholing downloaden.

Elektronische inschrijving

Voor het eerst werd aan deelnemers de mogelijkheid geboden om elektronisch in te schrijven met behulp van een gebruikersvriendelijk formulier.

Opleidingscheques

Het gebruik van opleidingscheques door deelnemers in Vlaanderen krijgt geleidelijk uitbreiding. Op de website wordt uitgelegd hoe de cheques aangevraagd kunnen worden. Een medewerker van het Centrum beantwoordt vragen en helpt bij het vervullen van de formaliteiten.

Gratis intake

Aan elke nascholing in een school gaat een intakegesprek vooraf, bij voorkeur in de school zelf. Om die gewoonte te bevorderen, werd de intake voor de school kosteloos gemaakt. Naast de directeur worden vertegenwoordigers van alle geledingen aangemoedigd om aanwezig te zijn. Tijdens de intake wordt de hulpvraag van de school onderzocht. Een passend antwoord kan immers ook naar andere richtingen dan enkel naar nascholing leiden, bv. ondersteuning door PBD of externen.

Inhoudelijke vernieuwingen

Beperking eenmalige teamdagen

We beperken het aantal 'one-shots': eenmalige uiteenzettingen of workshops in het kader van een pedagogische studiedag. Als dergelijke vragen komen, maken we tijdens de intake duidelijk dat het om niet meer dan een 'smaakmaker' en een sensibilisatie voor intensievere opleidingen kan gaan.

Inspelen op de vraag naar ICT-vormingen

In 2006 overtrof de vraag naar ICT-vormingen sterk die van voorgaande jaren. Een greep uit de nieuwe cursussen:

- Beter aanwenden van de computerhoek en educatieve software in de kleuterklas en in het lager onderwijs;
- Brainstormen en Mindmapping in Word;
- Computerbeveiliging, geen zaak voor experts, maar voor iedere computergebruiker;
- Desktops en laptops prijsbewust kopen en goed onderhouden;
- Elektronische leeromgeving én intranet: Smartschool (Technische invalshoek voor beheerders);
- Hoe 1 à 2 computers zinvol gebruiken in je klas?;
- ICT-Babbels: ICT-coördinatoren en leerkrachten wisselen van gedachte;
- Werken met digitale video: ontwikkel je eigen klasvideo of klas-tv;
- ICT & Multimedia ontwikkelen en integreren in de lessen;
- Interactieve oefeningen ontwerpen met PowerPoint;
- Leerlingen van het basis- en het secundair onderwijs efficiënt leren zoeken op het internet en zelf een WebQuest ontwerpen voor leerlingen;
- Video in de klas: Het maken van video voor op het web;
- WAI-NOT, het Internet Pretpark voor kinderen en jongeren met een verstandelijke beperking;
- Werken met Diggie's Toolkit in de klas;
- Werken aan ICT-competenties in het basisonderwijs (in samenwerking met de PBD).

Meer nascholingen in trajectvorm

Intensieve opleidingen werken we bij voorkeur uit in 'trajectvorm'. Die formule werd eerst als pilootproject gelanceerd en kende in 2006 een groot succes.

Deze formule schept maximale kansen om met behulp van nascholing het gedrag van leraren op de werkvloer effectief te vernieuwen. Ze werd uitgewerkt met onderwerpen op het niveau van de individuele professionele ontwikkeling én op het niveau van het beleid van de school, in de volgende cursussen:

- Kinderen met stoornissen, ook mijn zorgkinderen (over dyslexie, dyscalculie, ADHD, dysorthografie, NLD, autisme, syndroom van Asperger, Gilles de la Tourette, PDD-NOS en hechtingsstoornissen);
- Omgaan met agressie (klas- en schoolniveau);
- Omgaan met pesten (klas- en schoolniveau);
- Samen zoeken naar een geschikte aanpak van gedragsproblemen in de klas;
- Naar een vernieuwd sanctiebeleid op schoolniveau;
- Organisatie van de leerlingenbegeleiding op schoolniveau.

'Educatie voor Duurzame Ontwikkeling' (EDO)

Dit project past in het decennium van de Unesco rond Educatie voor Duurzame Ontwikkeling. Zowel de ecologische als de sociale en economische aspecten van duurzame ontwikkeling komen aan bod, via voorbeelden van goede praktijk uit scholen en confrontatie met uitdagende experts.

Een nascholingsdag in het voorjaar fungeerde als aanloop naar een meerdaags EDO-nascholingsproject in 2007. Zowel ecologische, sociale als economische facetten van duurzame ontwikkeling kunnen op een geïntegreerde manier op school aan bod komen. Het GO! kan en wil een voortrekkersrol vervullen in deze actuele problematiek.

Kinderdagverblijven oprichten

In het kader van het ASP-project 'Kinderopvang' organiseerde het Centrum voor Nascholing in het schooljaar 2005-2006 voor het eerst een opleiding voor verantwoordelijken van kinderdagverblijven en minicrèches. In deze vierdaagse opleiding leerden de cursisten hoe ze een kinderdagverblijf of minicrèche kunnen oprichten: hoe kan je kinderdagverblijven en minicrèches in de werking van de scholengroep integreren, wat is de nieuwe conceptuele context, hoe moet je een vzw oprichten en beheren, waarmee moet je rekening houden op het gebied van voedsel, hygiëne en deontologie?

Doelstellingen van de opleiding:

- directeurs, scholengroepen, vriendenkringen e.d. stimuleren en helpen bij het opzetten van kinderopvang;
- de bestaande kinderopvang aanpassen aan de nieuwe regelgeving;
- anticiperen op de vorming van centra voor kinderopvang door zelf centra te vormen of door te participeren in pluralistische initiatieven.

De opleiding werd afgerond met een terugkomdag. In Scholengroep Dender werd een recentelijk opgerichte minicrèche bezocht en konden de cursisten leren van de praktijkervaring van de personen die deze minicrèche samen hebben opgebouwd.

Muzische vorming

De gemeenschappelijke werkgroep van de Pedagogische begeleidingsdienst en het Centrum voor Nascholing werkte een actuele visietekst Muzische Vorming af. Het aspect 'beleving' wordt fundamenteel in het bevorderen van een muzisch-creatieve grondhouding. De leerwinst wordt zichtbaar via tussendoelen en leerlijnen. Het model is gebaseerd op vier pijlers:

- ontdekken, exploreren;
- verwerken, vormgeven;
- conceptualiseren;
- communicatie, reflectie.

Ook sociale vaardigheden zoals functioneren in groep, kritische zin ontwikkelen, wederzijds respect ... zijn belangrijke items.

Het domein Beweging binnen het leergebied Muzische Vorming heeft een bijdrage kunnen leveren aan de nascholingsprojecten 'Leertraject bewegen in het basisonderwijs' en 'Hupla, bewegingstussendoortjes' in het kader van het gezondheidsbeleid.

Opleiding tot pedagogisch adviseur

Er werd een opleiding aangeboden voor potentiële pedagogisch adviseurs. De kandidaten moesten in het bezit zijn van het vormingsattest voor het ambt van directeur of technisch adviseur/technisch adviseur-coördinator. Om aan de opleiding te kunnen deelnemen, moesten ze een proef afleggen. Ze werden door een commissie geselecteerd op basis van de volgende criteria:

- dienstanciënniteit in het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap;
- onderwijskundige kennis en inzichten;
- kennis en inzicht in onderwijskundig leiderschap en de rol van de adviseur/begeleider op klas- en schoolniveau;
- sociale en communicatieve vaardigheden.

De geselecteerde kandidaten volgden een opleiding die gebaseerd is op de functiebeschrijving van pedagogisch adviseur. De sterke en zwakte punten van de kandidaat werden beschreven in een zelfevaluatie. Het attest werd uitgereikt aan kandidaten die een waarderende commentaar kregen voor die zelfevaluatie.

35 kandidaten voltooiden de opleiding. Hun vormingsattest blijft onbeperkt geldig.

Samenwerkingsverbanden

Het aantal nascholingsprojecten in samenwerking met de PBD en de POC blijft toenemen. Ook het aantal ICT-projecten in samenwerking met REN-Vlaanderen groeit gestadig.

Daarnaast wordt de deskundigheid van de interne nascholers, die zich sterk toegelegd hebben op afgebakende domeinen, aangevuld met die van externe specialisten.

Permanente ondersteuningscel voor de CLB's (POC)

“ *Voor alle centra voor leerlingenbegeleiding van het GO!* ”

Het Decreet betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) formuleert de opdracht van de POC als 'instaan voor de netgebonden ondersteuning', in casu de CLB's van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap. Het beleidsplan van de POC omschrijft de ondersteuningsopdracht op vijf niveaus.

Beleidsondersteuning

De ASP-projecten 'Integratie tijdschriftenbeheer Centrum voor Nascholing, Pedagogische begeleidingsdienst en Permanente Ondersteuningscel voor de CLB's' en 'CLB van A tot Z' werden afgerond. Blijvende aandacht ging naar de ontplooiing en verfijning van het 'Archiefbeheerplan voor POC en CLB' en 'Systeem voor kwaliteitsmanagement (volgens ISO 9001) implementeren in diverse CLB's'.

De POC bleef actief ondersteuning bieden voor het ASP-project 'Gezondheidsbeleid'. Hij hielp bij netwerkvorming en het verhogen van deskundigheid.

De werkgroep Kwaliteitszorg POC besprak tijdens één vergadering het 'Kwaliteitshandboek' en de 'Databank voor verbetermaatregelen'. De POC zetelde in de werkgroep over het CLB-profiel en in het hierbij aansluitende overleg in verband met de (type)modules Integrale Jeugdhulp.

Medewerkers namen deel aan vergaderingen van de RADI, de netoverstijgende werkgroep Autisme, de stuurgroep Zorgproject, het Platform Buitengewoon Onderwijs en de werkgroep Medewerkers Deeltijds Onderwijs-SYNTRA. We vermelden hier ook onze deelname aan de werkgroep Standaard Gewicht (VWVJ) voor een goede omgang met overgewicht en obesitas in de CLB-praktijk en aan de werkgroep Tabak in het kader van de door minister Vervotte in het najaar georganiseerde gezondheidsconferentie. Voor een aantal van deze werkgroepen bood de POC ook de logistieke ondersteuning.

Centrale ondersteuning

De POC werd opgenomen in de internettenstuurgroep Handelingsgerichte diagnostiek/handlingsgerichte werking. Deze groep stuurt o.m. de nascholing daarover binnen de Gentse CLB's.

De Handelingsgerichte methodiek werd tijdens het schooljaar 2005-2006 ook geïntroduceerd bij de CLB-medewerkers van alle disciplines in alle centra van het GO! en bij hun zorgcoördinatoren. De medewerkers van de POC droegen als cotrainers bij tot de implementatie van deze methodiek in de centra.

De POC ondersteunde samen met het RADI-Zorgcentrum Oost-Vlaanderen de centra bij het uitbouwen van het gezondheidsbeleid in de scholen.

De POC werkte voor de centra een aantal hulpmiddelen uit voor inschrijvingen onder opschortende voorwaarde (gelijke onderwijskansen).

In overleg met het Rijksarchief werd een selectielijst opgemaakt voor de archiefproducten van de CLB's. Na overleg met de directeurs wordt een werkinstructie opgemaakt in verband met het archiefbeheer, de overdracht van multidisciplinaire dossiers aan het Rijksarchief en de consultatie ervan, de overdracht van permanent te bewaren archiefbestanden aan de POC en richtlijnen voor selectie van e-mails.

Er werd een uitleenprocedure uitgewerkt en via SharePoint ter beschikking gesteld voor de administratieve en pedagogische diensten.

De werkgroep Beroepsgeheim werd hervat, de vroegere werking werd voortgezet.

Lokale ondersteuning

Acht centra werden begeleid bij het verder invoeren van een kwaliteitsmanagementsysteem (ISO 9001), één centrum werd gecoacht bij de implementatie van het gezondheidsbeleid in de scholengroep.

Twee centra werkten een project uit rond een oplossingsgerichte aanpak van de leerlingenbegeleiding. In één centrum, waar ook het consultatieve aspect aan bod kwam, verliep dit via een centruminterne opleiding én intervisie. Het andere centrum legde de nadruk eerder op intervisiemomenten.

In overleg met een ander centrum werden initiatieven genomen om een mappenstructuur voor de ordening van de elektronische bestanden aan te maken.

Vorming/nascholing

In het kader van het leertraject voor de nieuwe medewerkers volgden de 'nieuwkomers' van schooljaar 2003-2004 sessies over Projectmatig Werken en Gezondheidsbeleid. De nieuwe medewerkers van 2004-2005 volgden daarnaast ook de studiedag Schoolondersteuning. Voor beide groepen is het leertraject afgerond.

De nieuwe medewerkers van 2005-2006 kregen informatie over Leerplicht, Projectmatig werken en Schoolondersteuning. Zij volgden ook een informatiedag over het RADI-Zorgproject.

Voor de nieuwelingen van 2006-2007 werden de Introductiedag en de dag over Beleidsplan-Afsprakennota al afgerond. De studiedag over Beleidsplan-Afsprakennota werd tot een studievoormiddag omgevormd en in die versie opengesteld voor de personeelsleden van de Pedagogische begeleidingsdienst.

Er werd een nieuwe medewerker aangesteld, die in het bijzonder de thema's 'beroepsgeheim' en 'deontologische code' behandelde. De syllabi voor deze thema's werden herwerkt.

In samenwerking met het RADI-Zorgcentrum West-Vlaanderen organiseerde de POC een algemene introductiedag over Handelingsgericht Werken in de provincies/regio's Antwerpen, Vlaams-Brabant/ Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Oost-Vlaanderen en Limburg. Voor de provincie West-Vlaanderen, die al in 2005 een introductie kreeg, werd voorzien in een uitdiepingsmodule, met bijzondere aandacht voor de strategie- en onderzoeksfase.

In samenwerking met het Centrum voor Nascholing werkte de POC een vormingsinitiatief uit over "Oplossingsgericht werken in de vraaggestuurde leerlingenbegeleiding. Oplossingsgerichte leerlingenbegeleiding en schoolondersteuning".

Logistieke ondersteuning

De databank voor de administratie van de deelnemers aan de vormingen van de POC werd verder geoptimaliseerd. Er werd een databank voor verzendlijsten ontwikkeld. Via attentelingen werd de website gepromoot. De ICT-coördinator van de POC ondersteunde de ICT-coördinatoren van de centra bij een aantal automatiseringsprocedures en bij het bereikbaar maken van het netwerk van de hoofdzetels voor de vestigingen.

In het kader van archiefbeheer werden opnieuw archiefbestanden geschoond en geordend en werd de voorlopige inventaris aangevuld met de beschrijvingen. De praktische archiefbewerking is momenteel minimaal, omdat het archieflokaal nog niet is afgewerkt.

“*Een plaats voor élk kind
en élk talent*”

Cijfers en feiten

De positie van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap in het onderwijslandschap

Het GO! is actief in verschillende domeinen van het onderwijslandschap. Ons marktaandeel is niet in één cijfer te vatten. Het varieert naargelang het gaat om voltijds of niet-voltijds onderwijs, leerplichtonderwijs of onderwijs buiten de leerplicht, enz. Het is ook afhankelijk van het onderwijsniveau en de onderwijsvorm. Een minimaal inzicht is vereist om de correcte conclusies te trekken.

In het hiernavolgende overzicht wordt een contextueel en genuanceerd beeld geschetst van onze positie in het onderwijslandschap, aan de hand van de evolutie van de absolute leerlinggegevens en de marktaandelen.

Overzicht instellingen en leerlingen van het GO! in 2006-2007

Onderwijs	Niveau	Instellingen	Leerlingen
Leerplichtonderwijs	Basisonderwijs - gewoon	356	82.077
	Basisonderwijs - buitengewoon	36	6.281
	Secundair onderwijs - gewoon	226	72.537
	Secundair onderwijs - buitengewoon	20	4.038
	Deeltijds beroepssecundair onderwijs	16	1.825
	Totaal	654	166.758
Onderwijs buiten leerplicht	Volwassenenonderwijs	28	107.266
	Deeltijds kunstonderwijs	15	9.924
	Totaal	43	117.190
Internaten	Gewoon onderwijs	39	2.145
	Buitengewoon onderwijs	19	1.193
	Totaal	58	3.338
Leerlingenbegeleiding	Centra voor leerlingenbegeleiding	24	

De schoolbevolkingscijfers voor het schooljaar 2006-2007 worden weergegeven in de onderstaande tabellen. Voor het gewoon én buitengewoon basis- en secundair onderwijs gaat het om de resultaten van de oktobertelling (1 oktober 2006) van het departement Onderwijs. Dit is dus slechts een momentopname: de cijfers kunnen groeien naarmate het schooljaar vordert, als gevolg van onder meer de verschillende instapmomenten voor de kleutertjes en de doorverwijzing van leerlingen uit het gewoon onderwijs naar het buitengewoon onderwijs.

De leerlingcijfers van alle voorgaande schooljaren (2001-2005) zijn gebaseerd op de officiële tellingen van 1 februari, zoals die vermeld zijn in het Statistisch Jaarboek van het departement Onderwijs.

Op het ogenblik dat dit jaarverslag wordt voorbereid, zijn de februaricijfers van het lopende schooljaar nog niet in het Statistisch Jaarboek gepubliceerd. Voor de analyse van de schoolbevolkingsevolutie in het gewoon basis- en secundair onderwijs en in het buitengewoon basis- en secundair onderwijs vergelijken we daarom de oktobercijfers van het schooljaar 2006-2007 met de oktobercijfers van schooljaar 2002-2003.

Wat het deeltijds beroepssecundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en de internaten betreft, werken we enkel met februari cijfers. De meest recente telling is die van februari 2006. Voor het volwassenenonderwijs ten slotte, wordt gebruikgemaakt van cijfers die gelden voor een bepaalde referteperiode, nl. van 1 februari van het ene jaar tot 31 januari van het andere jaar.

Leerplichtonderwijs

Algemeen

In het schooljaar 2006-2007 volgden 164.933 leerlingen les in het gewoon en buitengewoon voltijds onderwijs van het GO! en 1.825 leerlingen in het deeltijds secundair onderwijs.

Algemeen (februari)	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006
leerlingen	165.527	167.486	167.553	168.346
marktaandeel	15,00%	15,14%	15,14%	15,22%

Algemeen (oktober)	2002-2003	2006-2007
leerlingen	162.339	164.933
marktaandeel	15,06%	15,26%

Het marktaandeel vertoont een stijgende evolutie. Het voltijds onderwijs vertoont nog steeds een stijgende trend. Tegenover het schooljaar 2002-2003 bedraagt de toename 1,60%, hetgeen de algemene trend in Vlaanderen (+0,26%) sterk overtreft.

Gewoon basisonderwijs

In het schooljaar 2006-2007 volgden 82.077 leerlingen les in het gewoon basisonderwijs. Zij vertegenwoordigen bijna de helft van de leerlingenpopulatie.

Kleuteronderwijs (februari)	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006
leerlingen	32.240	32.312	32.292	32.391
marktaandeel	13,64%	13,75%	13,85%	13,92%
Lager onderwijs (februari)				
leerlingen	55.775	55.397	54.149	53.508
marktaandeel	13,82%	13,86%	13,75%	13,76%

Kleuteronderwijs (oktober)	2002-2003	2006-2007
leerlingen	28.674	28.875
marktaandeel	13,70%	14,08%
Lager onderwijs (oktober)		
leerlingen	55.935	53.202
marktaandeel	13,83%	13,73%

Het kleuteronderwijs blijft de laatste jaren vrij constant. Tegenover het schooljaar 2002-2003 (oktobertelling) ging het licht vooruit met 201 leerlingen of +0,70%. Hiermee zit het ver boven de trend in Vlaanderen, die voor dezelfde periode -2,01% bedraagt.

Het lager onderwijs vertoont een daling. Vergeleken met 2002-2003 (oktobertelling) daalde het aantal met 2.733 leerlingen of -4,89%. Deze evolutie zit onder de trend in Vlaanderen, die voor dezelfde periode -4,17% bedraagt.

Gewoon secundair onderwijs

In het schooljaar 2006-2007 volgden 72.537 leerlingen les in het gewoon secundair onderwijs.

Secundair onderwijs (februari)	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006
leerlingen	67.779	69.839	70.910	71.812
marktaandeel	16,19%	16,39%	16,36%	16,40%

Secundair onderwijs (oktober)	2002-2003	2006-2007
leerlingen	68.094	72.537
marktaandeel	16,22%	16,41%

In vergelijking met het schooljaar 2002-2003 (oktober) won het gewoon secundair onderwijs 4.443 leerlingen. Dit is een toename met 6,52%, wat hoger ligt dan de algemene trend in Vlaanderen (+5,32%). Die toename resulteert in een winst van het marktaandeel.

Bekijkt men de cijfers per graad, dan geeft dit het volgende resultaat:

Graad	2001-2002 (februari)	2002-2003 (februari)	2003-2004 (februari)	2004-2005 (februari)	2005-2006 (februari)	2006-2007 (oktober)
eerste graad	22.374	23.015	23.848	23.970	23.877	23.085
tweede graad	21.828	22.603	22.902	23.321	24.091	24.676
derde graad	21.419	21.704	22.606	23.114	23.340	23.872

In elke graad nam het aantal leerlingen toe ten opzichte van het referentieschooljaar 2002-2003:

- in de 1ste graad met 70 leerlingen (trend: +0,30%; Vlaanderen: -0,09%)
- in de 2de graad met 2.073 leerlingen (trend: +9,17%; Vlaanderen: +8,55%)
- in de 3de graad met 2.168 leerlingen (trend: +9,99%; Vlaanderen: +7,40%).

Het GO! profileert zich steeds beter in het secundair onderwijs.

Bij de vergelijking volgens de onderwijsvorm krijgt men het volgende overzicht:

Onderwijsvorm	2001-2002 (februari)	2002-2003 (februari)	2003-2004 (februari)	2004-2005 (februari)	2005-2006 (februari)	2006-2007 (oktober)
ASO	17.253	17.458	17.916	18.207	18.741	19.333
marktaandeel	16,09%	16,24%	16,30%	16,12%	16,12%	16,33%
TSO	9.820	10.272	10.462	10.664	10.909	11.236
marktaandeel	11,19%	11,63%	11,74%	11,79%	11,91%	12,05%
BSO*	15.551	15.973	16.515	17.002	17.240	17.545
marktaandeel	20,96%	21,31%	21,56%	21,76%	21,78%	21,74%
KSO	1.015	1.061	1.098	1.067	1.045	1.011
marktaandeel	21,37%	21,14%	20,16%	19,21%	18,35%	17,60%

* inclusief 4de graad en modulair onderwijs

In elke onderwijsvorm, met uitzondering van het KSO, steeg het aantal leerlingen ten opzichte van het schooljaar 2002-2003: in het ASO met 1.875 (+10,74%), in het TSO met 964 (+9,39%), in het BSO met 1.572 (+9,84%). In het KSO daalde het aantal leerlingen met 50 (-4,71%).

Tegenover hetzelfde referentieschooljaar steeg het marktaandeel voor het TSO, BSO en het ASO. Het aandeel KSO, dat slechts een klein deel van de leerlingpopulatie voor zijn rekening neemt, daalt.

Buitengewoon onderwijs

In het schooljaar 2006-2007 telde het buitengewoon onderwijs 10.319 leerlingen. Tegenover het schooljaar 2002-2003 (oktober) betekent dit een toename met 683 leerlingen.

Opgesplitst volgens het onderwijsniveau zien de cijfers er als volgt uit:

Buitengewoon Onderwijs (februari)	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006
Kleuter	522	519	552	537
marktaandeel	30,24%	30,17%	30,82%	29,49%
Lager	5.708	5.838	5.819	5.910
marktaandeel	21,23%	21,66%	21,74%	22,09%
Secundair	3.503	3.581	3.831	3.988
marktaandeel	21,36%	21,33%	22,03%	22,40%
Totaal	9.733	9.938	10.202	10.435

Buitengewoon Onderwijs (oktober)	2002-2003	2006-2007
Kleuter	475	524
marktaandeel	28,60%	30,11%
Lager	5.601	5.757
marktaandeel	21,35%	22,19%
Secundair	3.560	4.038
marktaandeel	21,73%	22,30%
Totaal	9.636	10.319

In vergelijking met het schooljaar 2002-2003 (oktobertelling) stijgt het aantal kleuters met 49 (+10,32%). Dit overstijgt ver de trend in Vlaanderen, die +4,76% bedraagt. Het buitengewoon lager onderwijs noteert een stijging met 156 leerlingen (+2,78%)(oktober). Ook dit overstijgt ver de Vlaamse trend (-1,10%). Het marktaandeel van het buitengewoon kleuter- en lager onderwijs neemt toe.

Het buitengewoon secundair onderwijs telde tegenover 2002-2003 (oktobertelling) 478 leerlingen meer (+13,43%). Het overstijgt de Vlaamse trend, die +10,53% bedraagt. Het marktaandeel stijgt.

Deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO)

Op 1 februari 2006 waren er in het deeltijds beroepssecundair onderwijs 1.825 leerlingen ingeschreven.

DBSO (februari)	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006
leerlingen	1.688	1.835	1.884	1.877	1.825
marktaandeel	27,10%	29,22%	29,71%	29,42%	28,32%

Ten opzichte van het schooljaar 2001-2002 nam het aantal leerlingen in het beroepssecundair onderwijs met 137 toe. Een stijging dus met 8,12%, die de Vlaamse trend van +3,47% voor dezelfde periode overstijgt. Dit betekent dat het marktaandeel stijgt.

Onderwijs buiten leerplicht

Het onderwijs buiten de leerplicht omvat het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs. Onze analyse van de cijfers voor het deeltijds kunstonderwijs berust op de tellingen van 1 februari, uitgevoerd door het departement Onderwijs en gepubliceerd in het Statistisch Jaarboek. We vestigen er de aandacht op dat het hier enkel de financierbare cursisten betreft.

Voor het volwassenenonderwijs gelden al enkele jaren referteperiodes in plaats van tellingdata. Voor het schooljaar 2005-2006 geldt de volledige periode tussen 1 februari 2005 en 31 januari 2006 als referteperiode.

Deeltijds kunstonderwijs (DKO)

Op 1 februari 2006 waren er in de kunst- en muziekacademies van het GO! 9.924 cursisten ingeschreven.

DKO (februari)	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006
cursisten	9.056	9.216	9.439	9.480	9.924
marktaandeel	6,22%	6,16%	6,15%	6,01%	6,12%

Ten opzichte van het schooljaar 2001-2002 telde het deeltijds kunstonderwijs in het schooljaar 2005-2006 868 cursisten of 9,58% meer. Voor dezelfde periode bedroeg de trend in Vlaanderen +11,34%. Over de jaren heen is er dus sprake van een dalend marktaandeel voor het GO!.

Volwassenenonderwijs (CVO)

In de centra voor volwassenenonderwijs waren er 107.266 cursisten ingeschreven in de referentieperiode van 1 februari 2005 tot 31 januari 2006.

CVO	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006
cursisten	84.493	89.147	96.080	104.824	107.266
marktaandeel	30,75%	30,40%	32,18%	32,90%	32,83%

In vergelijking met het schooljaar 2001-2002 nam het aantal cursisten toe met 22.773 of 26,95%. Hiermee zit het volwassenenonderwijs sterk boven de trend in Vlaanderen, die voor dezelfde periode +18,91% bedraagt. De stijging resulteert in een groeiend marktaandeel voor het GO!.

Internaten

In het kalenderjaar 2006 beschikte het GO! over 39 internaten in het gewoon onderwijs. Volgens hun beheersvorm gaat het om:

- 30 gewone internaten gehecht aan een basis- of secundaire school;
- 5 autonome internaten, niet verbonden aan een onderwijsinstelling;
- 4 tehuizen voor kinderen wier ouders geen vaste verblijfplaats hebben.

Op 1 februari 2006 verbleven er in alle GO! internaten samen 2.145 internen.

Internaten gewoon onderwijs (februari)	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006
internen	2.187	2.160	2.118	2.101	2.145
marktaandeel	21,70%	21,05%	20,76%	20,47%	20,29%

Ten opzichte van het schooljaar 2001-2002 verbleven er in 2005-2006 in onze internaten 42 leerlingen of 1,92% minder. Voor dezelfde periode bedroeg de trend in Vlaanderen +4,90%. Over de jaren heen is er dus sprake van een licht dalend marktaandeel voor het GO!.

Daarnaast zijn er 19 internaten in het buitengewoon onderwijs.

Internaten buitengewoon onderwijs (februari)	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006
internen	1.094	1.105	1.154	1.192	1.193

Financiën

“Striktere budgetopvolging”

Sinds 1 januari 2000 heeft de administratie een volledige ommezwaai gemaakt van een kasmatische benadering naar een dubbele boekhoudingstechniek, die geïntegreerd is in een begrotingscyclus.

Een boekhouding heeft een dubbel doel. Enerzijds is het een instrument voor registratie, waarbij men de financiële bewegingen zo correct mogelijk noteert, zodat men te allen tijde de correcte aanwending van de middelen kan nagaan. Anderzijds bezorgt de boekhouding ook informatie voor het beleid. Beleidsbeslissingen houden steeds een keuze in die onder meer wordt ondersteund met gegevens uit de boekhouding.

Het hiernavolgende gedeelte behandelt de jaarrekening van het GO!. Het wordt uitgesplitst in een onderdeel 'centrale diensten' en een onderdeel 'geconsolideerde scholengroepen'. De scholengroepen moeten pas uiterlijk 30 april hun jaarrekeningen ter consolidatie bij de centrale administratie aanleveren. Daarom wordt niet hun geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar 2006 in dit jaarverslag besproken, maar wel die voor 2005.

Met vrij beperkte middelen heeft de Raad steeds gepoogd op basis van de jaarrekeninggegevens (balans- en resultatenrekening) een 'gemiddelde scholengroep' te berekenen, om die als richtwaarde aan de algemeen directeurs en raden van bestuur mee te geven. In het jaarverslag worden de belangrijkste kenmerken van deze gemiddelde scholengroep opgenomen.

Financiële ontwikkelingen in de onderwijsinstellingen

Dotatie

Dotatie scholengroepen 2006

in mio euro	2005	2006
Basisonderwijs	39,114	38,813
Buitengewoon basisonderwijs	6,151	6,069
Secundair onderwijs	61,294	64,663
Deeltijds kunstonderwijs	1,700	1,700
Internaten	2,880	2,979
Buitengewoon secundair onderwijs	4,700	5,054
CLB	3,061	3,102
Leerlingenvervoer	4,102	4,154
Eigenaarsonderhoud	7,809	7,809
Ordonnanceringskrediet kleine infrastructuur*	10,474	11,254
TOTAAL	141,284	145,597

Basisonderwijs

Het kleuteronderwijs (gewoon en buitengewoon samen) blijft qua aantal leerlingen de laatste jaren vrij stabiel (van 32.844 naar 32.928 of een toename met 84 kleuters). Het lager onderwijs (gewoon en buitengewoon samen) blijft een daling vertonen (van 59.968 naar 59.418 of een daling met 550). In het geheel betekent dit een daling met 0,5 %.

De dotatie voor het basisonderwijs is echter met 0,85 % gedaald. Ondanks de indexaanpassing blijft het verlies aan middelen door de afvloeit van het MVD-personeel sterker doorwerken. Deze maatregel blijft geldig zolang de verhouding 100/76 niet bereikt is. De administratie van het departement Onderwijs heeft de verhouding voor 2006 berekend op 100/72,3. Vanaf de dotatie 2007 zal deze verhouding wel bereikt worden, zodat de dotatie voor het basisonderwijs en de afvloeit van het MVD-personeel voornamelijk zullen evolueren op basis van de leerlingevolucie.

Secundair onderwijs

Het aantal leerlingen secundair onderwijs (gewoon) blijft een gunstige evolutie vertonen (van 72.375 naar 73.637 of een toename met 902 leerlingen). In het buitengewoon secundair onderwijs is er een toename met 157 leerlingen (van 3.831 naar 3.988).

De verhouding 100/76 werd reeds in voorgaande jaren bereikt, zodat de afvloeit van het MVD-personeel nu verrekend wordt op de marktaandeelen. De lonen van het MVD-personeel worden uitbetaald door het departement. Bij de afvloeit worden die vrijgekomen middelen overgedragen naar de werkmiddelen voor het secundair onderwijs.

De dotatie voor deze onderwijsenvolppen neemt sterk toe. Dit is het gevolg van de indexaanpassingen, de toename van het aantal leerlingen en de teruggave als gevolg van de afvloeit van MVD-personeel.

Werkingsmiddelen

De grafiek hiernaast geeft een overzicht van de werkmiddelen die de onderwijsinstellingen van het GO! ontvangen, rekening houdend met de vergoedingen van het MVD-personeel.

De lichte stijging van de dotatie 2006 heeft eigenlijk twee oorzaken. Enerzijds wordt de dotatie bepaald door de leerlingevolucie en anderzijds wordt ze aangevuld met de middelen die vrijgekomen zijn door de afvloeit van vastbenoemd MVD-personeel.

1. Basisonderwijs (art. 81, 82, §2 en 83, §1 van het decreet Basisonderwijs):

De vrijgekomen loonmassa wordt voor 100% herverdeeld over de onderwijsnetten op basis van hun marktaandeel.

2. Secundair onderwijs:

De vrijgekomen loonmassa wordt voor 87,5% herverdeeld over de onderwijsnetten:

- 50% van de totale loonmassa is gewaarborgd voor het GO!;
- 37,5% van de totale loonmassa wordt verdeeld over de onderwijsnetten op basis van hun marktaandeel.

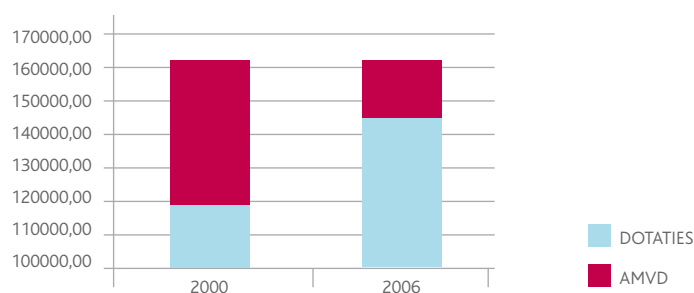
De absolute stijging van de dotaties volstaat niet om het afgevloeide statutaire MVD-personeel te vervangen door jonge contractuele personeelsleden. Dit betekent dat vooral de basisscholen van het GO! zwaar moeten inleveren, terwijl ze al kleinere vestigingen in stand moeten houden in minder bevolkte regio's. Als men weet dat de personeelskosten ongeveer 32 % (in 2002 bedroeg dit 37,8 %) van alle omzet en dotaties vertegenwoordigen, begrijpt men meteen dat dit zijn weerslag zal hebben op de goede werking van het basisonderwijs.

Gezien het negatieve verloop van de dotaties, heeft de Raad verschillende malen de methodiek van de dotatieverdeling bijgestuurd. Op dit ogenblik wordt bij de dotatieverdeling, behalve met het lineaire mechanisme op basis van leerlingenaantallen, ook rekening gehouden met de ongelijke verdeling van het MVD-personeel, de structurele verschillen qua infrastructuur en het

aantal vestigingsplaatsen. Hierdoor wordt het mogelijk dat kleinere vestigingsplaatsen ontstaan en overleven. Deze werkwijze sluit trouwens dicht aan bij onze idee van een basisfinanciering per school.

Het GO! vindt deze visie belangrijk omdat een lineaire financiering dwingt tot een vervlakking van de onderwijsvormen. De minder kapitaalintensieve onderwijsvormen duwen de duurdere onderwijsvormen weg. Hierdoor verarmt het onderwijsaanbod. Het GO! is als overheid gedwongen om duurdere onderwijsvormen in stand te houden waarvoor eigenlijk een structurele financiering noodzakelijk is. Scholen zijn plaatsen waar élk kind en élk talent tot hun recht moeten kunnen komen. Ouders hebben het recht om hun kinderen een volwaardige opleiding te laten genieten in hun omgeving en aangepast aan hun noden. Algemeen, technisch, kunst- en beroepssecundair onderwijs verdienen evenveel waardering.

Beleidsstoezicht

Het Bijzonder decreet betreffende het gemeenschapsonderwijs stipuleert dat de financiële controle op het beheer van de scholengroepen - voor rekening van het GO! - verricht wordt door een college van accountants. Deze controle is tweeledig. Enerzijds controleert men de correcte toepassing van het boekhoudbesluit en de vigerende boekhoudregels. Anderzijds onderzoeken de accountants de rekeningen en de financiële staten.

In de verslagen aan de Vlaamse Gemeenschap heeft het college van accountants (Deloitte) de volgende algemene bevindingen opgenomen in verband met het boekjaar 2005:

De scholengroepen hebben in de trend van de laatste jaren het afsluiting- en rapporteringproces verder uitgebouwd. De aanbevelingen zijn erop gericht om de kwaliteit inzake boekhoudkundig beheer, de interne controleomgeving, de rapportering en de budgettering verder te verbeteren.

We kunnen vaststellen dat de scholengroepen over het algemeen voldoende kennis van de boekhoudprincipes hebben en dat ze vertrouwd zijn met de werkwijze. Steeds meer scholengroepen opteren om regelmatig controles ter plaatse uit te voeren, wat de kwaliteit van de boekhouding ten goede komt.

Door alle scholengroepen werd een begroting opgesteld en alle scholengroepen hebben een gedetailleerd investeringsplan opgesteld. Deloitte stelde vast dat verschillende scholengroepen besparingsmaatregelen hebben genomen om hun financiële situatie te verbeteren en niet opnieuw in een structurele verliessituatie terecht te komen.

Om de volledigheid en de tijdigheid van de boekhouding te waarborgen, hebben bepaalde scholengroepen in beperkte mate verdere procedures geïmplementeerd. Andere scholengroepen hebben een afwachtende houding aangenomen ten aanzien van de procedures die via RAGO centraal worden voorgesteld. De ontwikkeling en invoering van een handboek kan bepaalde lacunes in het afsluitproces verhelpen.

De administratie en de scholengroepen hebben rekening gehouden met de opmerkingen uit deze verslagen. Zo heeft de Raad in 2006 uniforme procedures goedgekeurd, die handelen over financiële werkprocessen binnen een scholengroep. De procedures zijn in overeenstemming met de bevoegdheden van het Bijzonder decreet en waarborgen een kwalitatieve boekhouding in overeenstemming met het boekhoudbesluit.

Tegelijkertijd heeft de Raad de structuur van het rekeningstelsel scherper afgelijnd. Hierdoor worden de boekingen correcter en uniformer en kan de financiële gegevensverwerking verbeteren. De kerncijfers van de gemiddelde scholengroep werden meegedeeld aan de beleidsverantwoordelijken van de scholengroepen. Op die manier moeten zij zich kunnen positioneren en bijsturen.

Verificateurs

De verificateurs hebben intensief meegewerkt aan de controle van de jaarrekeningen 2005 die door het college van accountants werd verricht. Zij zorgden ervoor dat de controles vlot verliepen en dat het college en de scholengroepen optimaal samenwerkten.

De verificateurs hebben de controle van de semesterrekening 2006 (periode 1 januari tot 30 juni) geheel autonoom afgehandeld, inclusief de rapportering aan de respectieve raden van bestuur.

Aan de hand van een 'enquête handelsactiviteiten' werd het administratieve en financiële ver-

loop van de zogenaamde 'werken voor derden' in kaart gebracht en werden gegevens verzameld in verband met de wijze van prijszetting. Het rapport dat hieruit resulteerde, werd besproken door een werkgroep ad hoc in t@go, de vereniging van technisch adviseurs(-coördinatoren) van het GO!. Het ligt in de bedoeling om de gelijknamige procedure 'Handelsactiviteiten' te optimaliseren en eenvormigheid te verkrijgen in de prijsbepaling van uitgevoerde werken of diensten. Tijdens de interne controles werd ook informatie verzameld over de wijze waarop de scholen(groepen) hun begroting opmaken en opvolgen. De bevindingen waren positief. Ten slotte werd er gewerkt aan het project 'Gomapmas'; het ging om het verzamelen van eerste informatiegegevens over de analytische structuur die de scholengroepen elk afzonderlijk aanwenden. In de toekomst zal dit gebruikt worden om de overgang naar een uniforme structuur mogelijk te maken.

Jaarrekening 2005 van de scholengroepen

Hoe de scholengroepen de middelen effectief hebben aangewend, komt tot uiting in de jaarrekeningen. De jaarrekeningen worden verkregen na de jaarafsluiting van de boekhouding en omvatten de balans, de resultatenrekening en de toelichting.

Geconsolideerde balans van de scholengroepen

	2004	2005
Oprichtingskosten		
<u>Immateriële vaste activa</u>	357.013	328.057
Materieel vast actief	67.964.873	67.709.503
Financiële vaste activa	4.614	3.575
Vorderingen op meer dan 1 jaar		
Uitgebreid vast activa	68.326.500	68.041.136
Voorraden bestellingen in uitvoering	4.005.846	4.092.411
Vorderingen op ten hoogste 1 jaar	36.901.738	7.970.947
Geldbeleggingen	3.657.239	2.230.172
Realiseerbare activa	47.487.985	17.790.706
Liquide middelen	36.785.119	73.583.910
Overlopende rekeningen van het actief	2.923.163	3.497.177
Beperkt vlottende activa	84.273.105	91.374.617
ACTIVA	152.598.457	159.418.671
Kapitaal	102.595.815	103.182.599
<u>Herwaarderingsmeerwaarden</u>		
Reserves	22.360	22.360
Overgedragen resultaat	12.987.067	20.135.973
<u>Kapitaalsubsidies</u>		
Beperkt eigen vermogen	115.605.242	123.340.932
Voorzieningen voor risico's en kosten	669.568	1.133.626
Schulden op meer dan 1 jaar	1.121.871	1.307.968
vreemd vermogen lange termijn	1.791.439	2.441.594
Permanent vermogen	117.396.680	125.782.526
Schulden op ten hoogste 1 jaar	26.879.424	24.672.568
Overlopende rekeningen van het passief	8.322.348	8.963.577
vreemd vermogen korte termijn	35.201.772	33.636.145
PASSIEF	152.598.452	159.418.672
	49.071.333	57.738.471

Geconsolideerde resultatenrekening van de scholengroepen

	2004	2005
Brutobedrijfsopbrengsten	237.054.816	240.463.790
Intermediair verbruik	136.210.435	-141.976.455
Bruto toegevoegde waarde	100.844.381	98.487.335
Bezoldiging en sociale lasten	-58.894.463	-58.860.069
Personeelskost		
(incl. geschatte vergoeding MVD)	-79.389.320	-77.217.004
Bruto bedrijfsresultaat	19.208.024	19.868.096
Niet kaskosten van bedrijfsaard	-13.441.625	-14.010.446
Netto bedrijfsresultaat	5.766.399	5.857.649
Bruto resultaat	20.564.239	22.054.146
Niet kaskosten	-14.301.389	-14.911.006
Netto resultaat	6.251.101	7.209.703
Winst verlies van het boekjaar voor	6.189.934	7.165.185
Cashflow	20.491.323	22.076.191

Het GO! wenst in de eerste plaats zijn sociaaleconomische functie als onderwijsverstrekker voor iedereen kwalitatief in te vullen. Omdat een scholengroep, een school, ongeacht zijn of haar sociale doelstelling, evenzeer onderworpen is aan economische wetmatigheden, heeft de Raad steeds over de economische leefbaarheid ervan op korte en lange termijn gewaakt. Een gerichte investeringspolitiek met de nodige reserve voor pedagogische investeringen staat garant voor een zekere toekomst op lange termijn. Niettemin wordt aandacht besteed aan de financiële leefbaarheid. Om de continuïteit op korte termijn te waarborgen is een minimale voorraad aan liquide middelen vereist.

De scholengroepen scoren heel goed op het gebied van liquiditeit. Een goede liquiditeit impliceert echter niet dat het resultaat goed is.

De scholengroepen hechtten meer aandacht aan een striktere budgetopvolging. Een goede budgettering helpt om een goed aankoopbeleid en een gericht investeringsbeleid te voeren. Steeds meer scholengroepen maakten een nauwkeuriger begroting op en slaagden er zo in om de informatie over de aankopen te centraliseren, waardoor het resultaat beter aansloot bij het begrote resultaat. Hoewel men meer belang hecht aan een onderbouwd investeringsbeleid, kan dit nog verbeterd worden.

De openstaande vorderingen werden in 2005 beter geïnd en de oorsprong van de kosten werd strikter opgevolgd.

De evolutie van een aantal kosten blijft wegen op het resultaat.

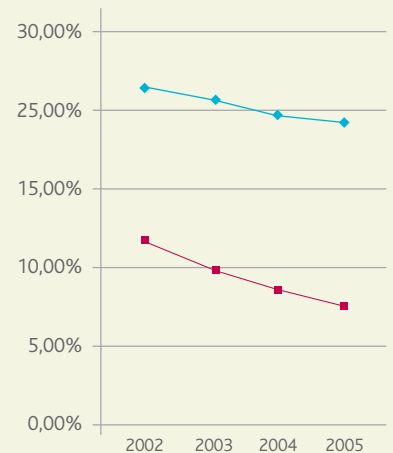
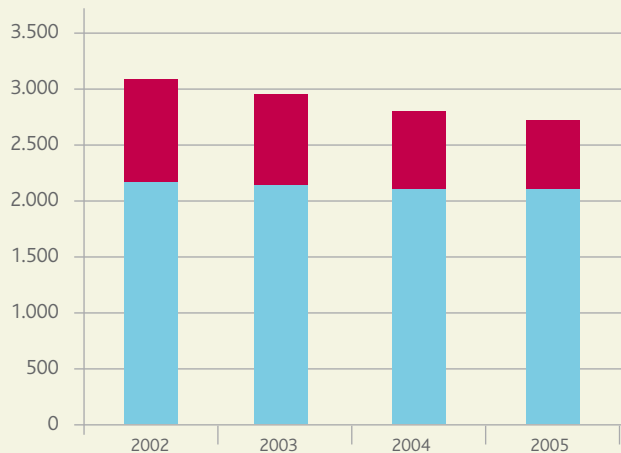

a) personeelskosten

Een belangrijke kostencomponent zijn de personeelskosten. Ze zijn gedaald van € 3,08 mio naar € 2,76 mio. Grotendeels is dit het gevolg van afvloeiingen bij vastbenoemd personeel dat niet werd vervangen door contractueel personeel. De loonkosten voor contractueel personeel blijven status-quo.

Bezoldigingen en sociale lasten (absolute cijfers) de verhouding tussen loonkosten en brutobedrijfsopbrengsten

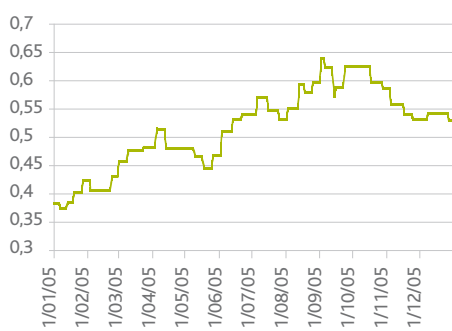
■ Contractuele personeelsleden
■ MVD

Kleine entiteiten kunnen het moeilijk opbrengen om in hun begroting nog in een full-time MVD-equivalent te voorzien. Vaak betekent dit dat de kosten voor onderhoud van gebouwen en investeringen de hoogte in gaan, door uitbesteding of door het ontbreken van het preventief onderhoud.

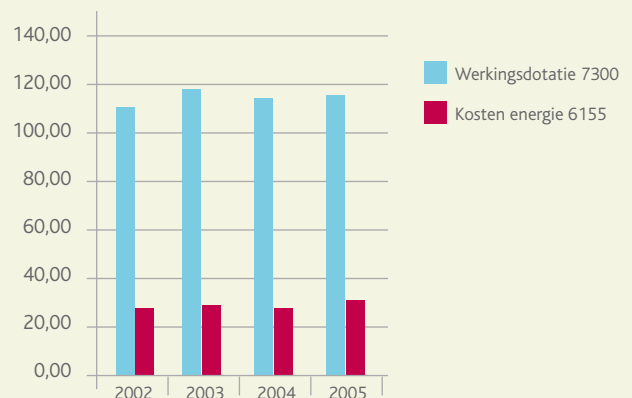
b) uitgaven voor energie

De scholengroepen worden allang aangemoedigd om energiebesparende investeringen te doen (bijvoorbeeld via het logo 'energiebewuste school'), ten koste van de middelen die eigenlijk bestemd zijn om het patrimonium in stand te houden. Het effect van deze investeringen blijkt trouwens uit het feit dat de uitgaven van de scholengroepen voor energie in de afgelopen vijf jaar min of meer constant gebleven zijn (van € 27,96 mio in 2002 naar € 30,7 mio in 2005), terwijl de energieprijzen per liter in 2005 alleen al gestegen zijn met € 0,12 of 31,5%. In termen van hoeveelheden is het energieverbruik in deze periode dus aanzienlijk gedaald. Enerzijds zorgen de zachte winters voor een dalend energieverbruik. Anderzijds hebben de scholengroepen een zuiniger energiebeleid gevoerd.

Prijs per liter gasolie in 2005

Bron: FOD economie, KMO, Middenstand en Energie

Als we alle energiekosten combineren, zien we dat alle scholengroepen samen in 2005 € 30,7 mio hebben uitgegeven aan energie. De kosten voor energie bedragen 26,29% van de werkingsdotatie. Dit is 2,28% meer dan in 2004.

De hogere uitgaven voor energie kunnen verklaard worden door de stijgende energieprijzen over heel 2005. Het GO! verwacht dat deze kostenstijging niet voltooid is omdat in 2005 nog altijd een raamcontract van toepassing was, waardoor uiterst gunstige prijzen voor gas werden betaald.

De scholengroepen hebben aan de Vlaamse regering bijkomende middelen gevraagd om de energiefacturen te kunnen betalen en hun uitgaven te reduceren. In 2005 hebben de scholen bijkomende investeringsmiddelen verkregen voor kleine en grote infrastructuurwerken, om energiebesparende maatregelen te financieren. Een bijkomende investeringsdotatie zorgt op middellange termijn voor een daling van het energieverbruik. Men denkt hierbij aan de volgende investeringen:

- verouderde branders vervangen door HR-ketels;
- pavieljoenen isoleren;
- dubbele beglazing aanbrengen;
- regelingen op de verwarmingsinstallatie aanbrengen;
- nieuwe verlichtingsarmaturen aanbrengen.

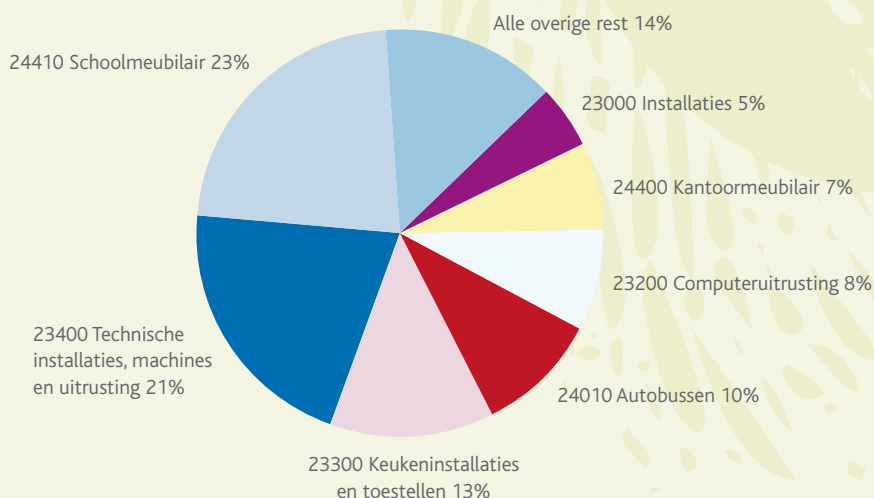
De volgende jaren moet de werkingsdotatie wel worden aangepast, omdat het gerealiseerde minverbruik nooit de volledige prijsstijging zal compenseren.

c) investeringen

Een scholengroep moet niet alleen leefbaar zijn op korte termijn, de operationele leefbaarheid moet ook op langere termijn gewaarborgd worden. Dit betekent dat men het actief van een school minimaal op peil moet houden en dat vergt een geplande aanpak van de investeringen.

Het materieel vast actief van de scholengroepen kan men in de volgende componenten opdelen (aankoopwaarde).

Materieel vast actief van de scholen

Elke component heeft een verschillende economische levensduur.

In onderstaande tabel is te zien hoeveel de boekwaarde van de activa-elementen bedraagt na afschrijvingen over de laatste 5 jaar.

Boekwaarde van de activa-elementen na afschrijving

	2002	2003	2004	2005
23000 Installaties en uitrusting	52%	53%	48%	45%
23200 Computeruitrusting	27%	21%	17%	16%
23300 Keukeninstallaties en –toestellen	58%	57%	55%	52%
23400 Technische install.machines en uitrusting	54%	51%	47%	46%
24010 Autobussen	48%	40%	28%	27%
24400 Kantoormeubilair	62%	56%	54%	52%
24410 meubilair internaat, refter, keuken Schoolmeub	61%	55%	52%	50%
REST alle overige	52%	52%	52%	48%
t.o.v. Aanschaf-waarde	50%	45%	41%	39%

De waarde van de investeringsgoederen in de scholen gaat achteruit. De scholen zijn zich bewust van de noodzaak om voldoende cashflow te genereren, zodat zij reserves kunnen vormen om vervangingsinvesteringen mogelijk te maken. Sinds 2003 is deze langetermijnvisie nadrukkelijker merkbaar in de opmaak van de budgetten en neemt men de afschrijvingen op. Hierdoor ziet men een jaarlijkse winst ontstaan. Deze winst is in 2005 geaccumuleerd tot € 20 mio. Maar als men de verhouding van de boekwaarde ten opzichte van de aanschafwaarde terug op 50 % wenst te krijgen, moet men deze winst geheel aanspreken. Een sterke budgetteringspolitiek is uitermate belangrijk om de reserves optimaal te benutten.

De scholen werken nog verder met het oude materiaal. In 2005 lopen vooral de computerinvesteringen achterop. De netto boekwaarde bedraagt 16% van aanschafwaarde. Dit zou 33% moeten zijn. Het PCKD-effect is uitgewerkt en nieuwe investeringen in deze zeer snel evoluerende sector zijn dringend nodig.

De Raad vraagt de scholengroepen ook om hun beslissingen over investeringen in een langetermijnstrategie te plaatsen. Onrechtstreeks betekent dit dat men moet nadenken over een betere aanwending van het beschikbare materiaal. In heel wat scholengroepen heeft dit onder andere geleid tot een herstructurering van de intendance.

Scholen investeren minder in eigen autobussen en maken almaar meer gebruik van een beroepsvervoerder of de Lijn, aan wie ze een vaste gebruiksvergoeding betalen en waardoor ze gespaard blijven van onderhoudskosten. Dit beïnvloedt de kwaliteit van de dienstverlening die samenhangt met de vrije schoolkeuze.

Besluit

Ook al zijn de dotaties per leerling in het boekjaar 2005 relatief verminderd, toch sluit het overgrote deel van de scholengroepen het boekjaar af met een boekhoudkundige winst. Dit is hoofdzakelijk te danken aan een gedisciplineerde beheersing van de lopende uitgaven en een evenwichtig beleid in de scholengroep. Scholengroepen die in het verleden structurele problemen kenden, hebben initiatieven genomen om de negatieve tendens te doen keren.

Het zal nodig zijn om die initiatieven herhaaldelijk aan te houden, wil het GO! zijn missie van kwalitatief onderwijs voor iedereen blijven waarmaken. Een eerste voorzichtige raming van de jaarrekeningen 2006 bevestigt deze problematiek.

Het solidariteitsmechanisme in de dotatieverdeling dat de scholengroepen in 2005 onderling hadden opgezet om de lokale structurele ongelijkheden weg te werken, werd ook in 2006 toegepast. Niet alle scholengroepen hebben eenzelfde schaalgrootte qua financiële draagkracht, aantal vestigingsplaatsen en gemiddelde schoolgrootte. Een vestigingsplaats impliceert minimale vaste kosten. Lineaire financiering verhindert het ontstaan van kwalitatieve groeiers.

De administratieve diensten

Conform het Besluit van de Vlaamse regering van 6 juli 1999 bestaat de rapportage uit een 'bedrijfseconomisch luik' en een 'begrotingsluik'. Overgaan van een kasboekhouding naar een bedrijfseconomische boekhouding is niet altijd evident maar levert toch enkele voordelen op. Het zorgt voor de incorporatie en de registratie van de activa, vorderingen en schulden en het alloceert de kosten en opbrengsten aan de periode waarin ze zijn ontstaan.

Zo leert men uit de proef en saldibalans van het GO! dat de huidige investeringsmachtiging niet volstaat om de staat van de gebouwen op peil te houden. Dit betekent echter niet dat zuiver begrotingsgewijs (het verschil tussen ontvangsten en uitgaven) een deficit wordt gecreëerd.

Het is voor de centrale administratie evenmin eenvoudig om een dubbele boekhoudtechniek te voeren, aangezien zij als overheidsorgaan hoofdzakelijk haar belangen moet verdedigen aan de hand van verantwoordingsstukken die opgesteld zijn in kasmatige of begrotingsgewijze vorm.

Op 15 maart 2007 keurde de afgevaardigd bestuurder de jaarrekening 2006 goed, op 23 maart werd de jaarrekening voorgelegd aan de Raad.

Resultatenrekening (in € 1000)

	RAGO/6	RAGO/5
Dotaties & werkingsmiddelen	28.813	26.380
<u>Bedrijfsopbrengsten</u>	43.794	34.784
Handelsgoederen, grondstoffen en	-7	-11
Diensten en diverse goederen	-8.366	-7.648
Bezoldigingen en sociale lasten	-20.004	-20.958
AF & WV op vaste activa	-51.993	-51.497
Andere bedrijfskosten	-2.092	-1.409
<u>Bedrijfskosten</u>	-82.462	-81.524
<u>Bedrijfsresultaat</u>	-38.668	-46.740
Opbrengsten uit vlottende activa	1.617	893
Andere financiële opbrengsten	19	6
<u>Financiële opbrengsten</u>	1.636	898
<u>Financiële kosten</u>	-248	-37
<u>Financieel resultaat</u>	1.388	862
<u>Winst verlies uit de gewone</u>	-37.280	-45.879
Meerwaarden realisatie vaste activa		9.184
Andere uitzonderlijke opbrengsten	33	1
<u>Uitzonderlijke opbrengsten</u>	33	9.184
Minderwaarden realisatie vast activa		-291
Andere uitzonderlijke kosten	-23	
<u>Uitzonderlijke kosten</u>	-23	-291
<u>Uitzonderlijk resultaat</u>	10	8.893
<u>Winst Verlies</u>	-37.270	-36.986

Balans (in € 1000)

	RAGO/6	RAGO/5
<u>Oprichtingskosten</u>		
<u>Immateriële vaste activa</u>	64	39
<u>Materieel vast actief</u>	373.630	393.809
Terreinen en gebouwen	349.516	373.958
Installaties machines en uitrusting	3.668	4.048
Meubilair en rollend materieel	366	433
Activa in aanbouw en vooruitbetalingen	20.079	15.370
<u>Financiële vaste activa</u>		720
Vaste activa	374.414	393.847
<u>Voorraden bestellingen in uitvoering</u>	26	26
<u>Vorderingen op ten hoogste 1 jaar</u>	673	5.385
Handelsvorderingen	671	5.383
Overige vorderingen	2	2
<u>Geldbeleggingen</u>	47.262	39.466
Overige beleggingen		
<u>Liquide middelen</u>	16.060	13.902
<u>Overlopende rekeningen van het actief</u>		
Flottende activa	64.020	58.778
ACTIVA	438.434	452.626
<u>Kapitaal</u>	566.402	566.402
<u>Herwaarderingsmeerwaarden</u>		
<u>Reserves</u>		53.281
<u>Overgedragen resultaat</u>	-229.061	-245.577
<u>Investeringsdotatie</u>	96.537	75.488
Eigen vermogen	433.879	449.594
Voorzieningen voor risico's en kosten		
<u>Schulden op meer dan 1 jaar</u>		
Vreemd vermogen lange termijn		
<u>Schulden op ten hoogste 1 jaar</u>	4.410	1.645
Handelsschulden	2.214	-1
Schulden mbt sociale lasten	2.196	1.646
<u>Overlopende rekeningen van het passief</u>	146	1.387
<u>Vreemd vermogen korte termijn</u>	4.556	3.031
Schulden	4.410	1.645
PASSIEF	438.434	452.626

In 2006 ontving het GO! € 25,2 mio aan werkingsmiddelen voor de centrale administratieve en de pedagogische diensten.

Behalve de werkingsmiddelen zijn er ook investeringsdotaties (€ 24,3 mio aan middelen voor infrastructuurwerken) die op het passief ingeschreven worden als een kapitaalsubsidie. Zij worden in de resultatenrekening verrekend pro rata de afschrijvingen van de investeringsprojecten waarop ze betrekking hebben.

De stijging van de bedrijfsopbrengst vloeit voort uit de gewijzigde boekhoudkundige registratietechniek. In tegenstelling tot 2005 werd in 2006 elke patrimoniumverkoop opgenomen als een gewone opbrengst en niet als een uitzonderlijke toegevoegde waarde.

De toegenomen liquiditeitsruimte en de gestegen intrestvoet leidde tot een bijkomende financiële inkomst.

De kosten voor de werking van de administratie (€ 82,4 mio) blijven nagenoeg stabiel.

Er is een stijging van de kosten voor aankopen van diensten waar te nemen. Na het dieptepunt in 2004 en 2005, als gevolg van de herstructurering, komen de uitgaven geleidelijk aan terug op het vorige peil.

De personeelskosten dalen verder als gevolg van de personeelsherstructurering. Verschillende mensen verlieten het GO! omdat ze niet konden opgenomen worden in de personeelsformatie 218, daarnaast maakten verscheidene personeelsleden gebruik van de uitstapregeling die geldt voor het GO!. Anderzijds verliep het aanwervingsproces voor de openstaande functies moeizaam.

Het grootste aandeel van de kosten zijn de afschrijvingen (ongeveer € 52 mio). Dit zijn niet-kas-kosten die men in de resultatenrekening opneemt als theoretische provisie voor de aanwending van de investeringsgoederen. Voor het GO! betreffen dit hoofdzakelijk de afschrijvingen voor de gebouwen. Hierdoor is het gecumuleerde overgedragen verlies reeds opgelopen tot € -229 mio.

In 2006 realiseerde het GO! uitzonderlijk een winst van € 16,5 mio. Dit resultaat is echter het gevolg van het feit dat men de budgettaire reserves anders voorstelt.

Het GO! betreft de bedrijfseconomische voorstellingswijze omdat hierdoor zijn reserves voorgesteld worden alsof het vrije middelen zijn. Niettemin is deze liquiditeitsruimte ingevuld met strategische beslissingen van de Raad waartegenover nog geen financiële engagements staan ten aanzien van schuldeisers. De liquiditeitsruimte is echter belast door trekkingsrechten, projecten in uitvoering, openstaande vastleggingen.

Als men geen rekening houdt met deze gewijzigde voorstellingswijze, is er sprake van een bedrijfseconomisch verlies van € 36,77 mio, dat zijn oorzaak vindt in de afschrijvingen van het gebouwenpatrimonium. De aanschafwaarde van het gebouwenpatrimonium bedraagt € 3,568 miljard. Conform het boekhoudbesluit wordt dit jaarlijks voor 3,3% afgeschreven. De afschrijvingskosten zijn groter dan de investeringsmiddelen die het GO! ontvangt voor nieuwbouw en infrastructuurmiddelen.

Op de uitvoering van de begroting (saldo ontvangsten en uitgaven) was er geen deficit. Integendeel, het resultaat was licht positief dankzij een versnelde inning uit de patrimoniumverkoop en een bijkomende investeringsdotatie. De extra budgettaire ruimte is toegevoegd aan de reserves waartegenover reeds toekomstige uitgaven staan.

Infrastructuur

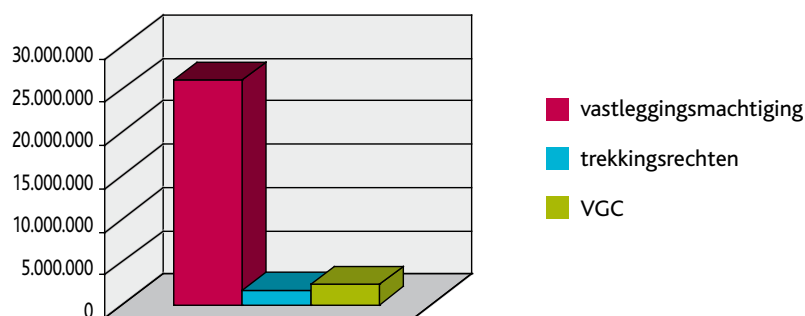
“ Een bouwsteen
voor het onderwijs ”

Nieuwbouw en grote infrastructuurwerken

In 2006 bedroeg de vastleggingsmachtiging voor nieuwbouw en grote infrastructuurwerken € 26.110.000 (inclusief € 5.610.753,69 bijkomende middelen voor REG-gerelateerde investeringen). Deze machtiging werd in haar totaliteit vastgelegd.

De volgende vastleggingen werden gerealiseerd:

- € 1.713.202,81 op het krediet trekkingsrechten waar scholengroepen eigen voorstellen kunnen laten realiseren met een eigen prioriteitenstelling;
- € 2.372.433,09 van de middelen die de VGC ter beschikking heeft gesteld als urgentiefonds voor de Brusselse scholen.

REG-middelen Vlaamse Gemeenschap

De Vlaamse Gemeenschap stelde een bedrag van € 11,2 miljoen extra ter beschikking van het GOI, op voorwaarde dat het voor minstens 20% besteed werd aan zogenaamde REG-investeringen, d.w.z. investeringen gericht op effectieve energiebesparing.

Dit budget werd gelijk verdeeld over de scholengroepen en de centrale diensten van de Raad. Op het bestuursniveau van de Raad werd € 5,6 miljoen toegevoegd aan de vastleggingsmachtiging voor nieuwbouw en grote infrastructuurwerken. Op het niveau van de scholengroepen werd € 5,6 miljoen toegevoegd aan de machtiging voor KIW.

Om het vereiste percentage van 20% te halen, werd aan de scholengroepen gevraagd de extra middelen voor de helft te besteden aan REG-investeringen.

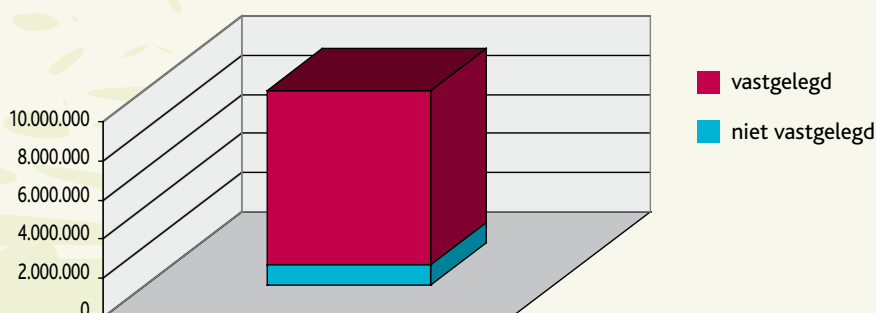
GO-REG

Het centrale bestuursniveau stelde vanuit de eigen middelen € 10 miljoen ter beschikking van de scholen om REG-gerelateerde werken uit te voeren:

- dakvernieuwing en -isolatie;
- aanpassen ramen en dubbele beglazing;
- verwarmingsinstallaties moderniseren (warmwaterproductie);
- nieuwe verlichtingsarmaturen aanbrengen.

Eind 2006 was 89 % van dit krediet van € 10 miljoen vastgelegd.

GO-REG: overzicht vastleggingen vanuit eigen middelen GO! centraal niveau (10.000.000 euro beschikbaar)

DBFM

Op 10 november 2005 keurde de Vlaamse regering de concrete plannen van minister Vandembroucke goed om tegen 2011 een achterstand van € 1,1 miljard in scholenbouw in te halen via publiek-private samenwerking. De Vlaamse overheid zal daartoe een vennootschap met financiële aandeelhouders selecteren, waarin ze voor 25% zal participeren. De vennootschap wordt verantwoordelijk voor het ontwerp (Design), de bouw (Build), de financiering (Finance) en het in stand houden (Maintain) van de bouwprojecten (DBFM) en ontvangt daarvoor van de schoolbesturen een prestatiegebonden beschikbaarheidsvergoeding.

Het investeringsprogramma van € 1 miljard werd opgesteld door een netoverschrijdende selectiecommissie die bestaat uit vertegenwoordigers van de koepels, deskundigen, leden van de onderwijsinspectie en de Vlaamse Bouwmeester.

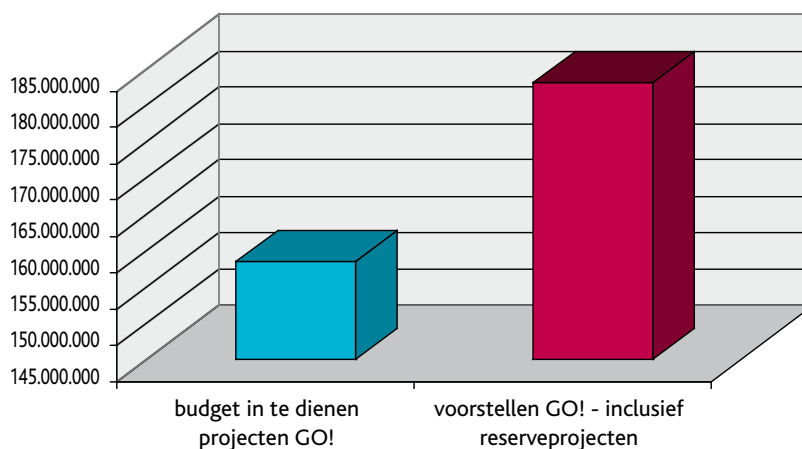

Het GO! mocht voor een bedrag van € 158,5 mio aan voorstellen indienen. In januari 2006 keurde de Raad GO! een eerste lijst met € 79 mio aan projecten goed. De goedkeuring van de volledige lijst (€183 mio, inclusief reserveprojecten) volgde op 17 maart.

Op 29 september bekrachtigde de Raad - na een voorstel van de commissie Infrastructuur - de volgorde van de projecten zoals die door de afgevaardigd bestuurder was vastgelegd. De selectiecommissie stemde met alle voorgestelde projecten in, op twee na.

Het Vlaams Parlement keurde op 7 juli het DBFM-decreet goed. Eind 2006 besliste de Vlaamse regering om de selectieprocedure voor de aanstelling van de privépartner stop te zetten en een nieuwe op te starten.

DBFM - voorziene budget en voorstellen GO!

Planning 2007-2010

De voorstellen van de scholengroepen voor de planning nieuwbouw en grote infrastructuurwerken voor de komende jaren werden besproken in de commissie Infrastructuur. Op 22 juni werden aan de Raad drie lijsten voorgelegd: een lijst 'te aanvaarden projecten', een lijst 'verder te onderzoeken' en een lijst 'niet in aanmerking te nemen'. De Raad plaatste de voorgestelde projecten, voor een bedrag van € 93 mio, op de planning. De projecten die verder onderzoek vergen, zullen in 2007 opnieuw worden voorgelegd.

Ter illustratie:

KTA 1 (Lindenlei) Gent - verbouwing voormalige veeartsenijschool

Het domein werd in 2000 aangekocht van de Universiteit Gent om er een campus te creëren die verschillende scholen zou omvatten. Het was de thuishaven van de Faculteit voor dierengeneeskunde - de veeartsenijschool - van de universiteit.

Het patrimonium bestaat uit een tiental verspreide entiteiten met een opvallende eenheid van stijl. Zowel omgeving als gebouwen waren door leegstand verwaarloosd en verkommerd. Voor men met de verbouwing begon, werden de daken van beide gebouwen vernieuwd. Gezien de complete functiewijziging werden beide gebouwen gestript, zodat alleen de structuur overeind bleef.

De eerste fase van de verbouwing (uitvoeringstermijn: 01-09-2005 tot 30-06-2007, vermoedelijke einddatum), betreft de renovatie van de vroegere klinieken voor grote (gebouw C) en kleine (gebouw D) huisdieren, ten behoeve van het KTA 1 Gent. Het bouwprogramma omvatte het ombouwen van de ruimtes tot werkplaatsen en leslokalen, een opwarmkeuken en administratieve lokalen. De kelders van de gebouwen worden gebruikt als technische lokalen, met uitzondering van de in gebouw C ondergebrachte kleedruimtes. Op het gelijkvloerse niveau is tussen C en D circulatie mogelijk.

De hoofdingang van het scholencomplex, een ruime hal, is gesitueerd in het gebouw C, vanwaar men ofwel via de centrale as het gebouw verder in gaat ofwel via de gelijkvloerse doorgang de hal van gebouw D bereikt. Beide gemeenschappelijke ruimtes, op identieke manier afgewerkt om de eenheid van de gebouwen te benadrukken, kunnen benut worden als polyvalente zaal.

Aan de bestaande bouwvolumes werd niets toegevoegd of gewijzigd. De gevelvormgeving is maximaal behouden en daarmee werd voldaan aan een absolute eis van Monumenten en Landschappen.

Dankzij de modernistische principes van de ontwerper zoals ruimtelijkheid, licht, ritme en helderheid werden perspectief biedende doorbraken gerealiseerd; er werd gekozen voor lichte kleuren met kleurrijke accenten, lichtdoorlatende constructies en ritmische binnengevels.

Aankoop zware didactische apparatuur

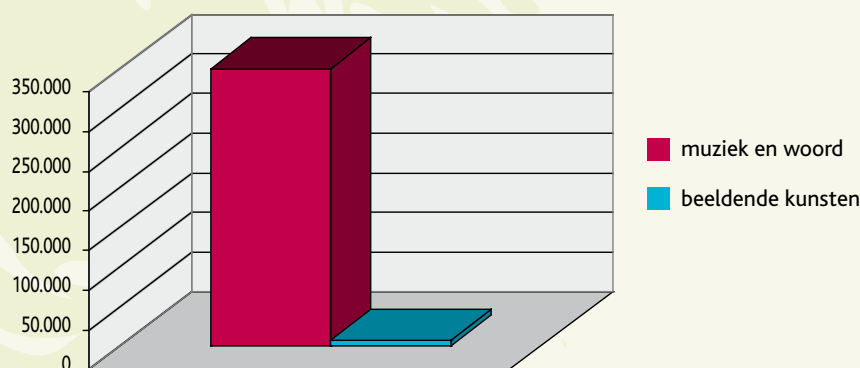
Het GO! besteedt jaarlijks 10% van de GIW-gelden aan de financiering van projecten in verband met zware didactische apparatuur (€ 750.000). De planning van de vooropgestelde projecten was in 2005 afgewerkt en dus maakte de Co-RA een nieuwe behoeftelijst op aan de hand van een rondvraag bij alle middensholen en (technische) athenea met een technische en/of beroepsafdeling. De resultaten van de rondvraag waren pas in de tweede helft van 2006 ter beschikking. De planning voor 2007-2011 werd op 29 september door de Raad goedgekeurd.

Enmalig investeringsproject voor deeltijds kunstonderwijs

Op 22 juni keurde de Raad een eenmalig investeringsproject 'Didactisch materiaal ten behoeve van het deeltijds kunstonderwijs' (DKO) goed. Wegens de complexiteit van het DKO werd het project opgesplitst in een deel 'behoeften van de afdeling Beeldende kunsten' en een deel 'behoeften van de richting Woord en muziek'.

Rekening houdend met de resultaten van de openbare offerteaanvraag met Europese bekendmaking besliste de afgevaardigd bestuurder op 1 december om het dossier te gunnen en een bedrag van € 358.680 voor het DKO vast te leggen. Van dit bedrag werd € 350.000 geïnvesteerd in didactisch materiaal voor de academies met een richting Woord en muziek en € 8.000 voor de afdeling Beeldende kunsten. Het lage investeringsbedrag voor Beeldende kunsten is te verklaren door het feit dat er geen inschrijvingen waren voor verschillende percelen. De aankopen werden voor 100% door GO! centraal gefinancierd.

Enmalige investering DKO - overzicht verdeling

Aan de scholengroepen werd de mogelijkheid geboden bijkomende bestellingen te plaatsen binnen dit project. Van de scholengroep wordt een eigen inbreng van 100% van de kostprijs verwacht.

Klachtenmanagement

“ *Meer aandacht voor registratie en rapportage* ”

Klachtenbehandeling door de administratie

Slechts een klein aantal klachten valt onder de bevoegdheid van het centrale niveau (art. 33 t/m 36 en 40 t/m 44 van het Bijzonder decreet betreffende het gemeenschapsonderwijs). Deze klachten worden behandeld door de centrale klachtencoördinator.

Het klachtenregister 2006 bevat 2 ontvankelijke klachten en 4 onontvankelijke klachten. Vijf klachten werden ingediend per e-mail, één per brief, rechtstreeks bij de centrale diensten.

De klachten werden steeds binnen 45 dagen afgehandeld. Tussen de ontvangstdatum en de mededeling van de beslissing liggen gemiddeld 8 dagen.

Van de gegronde klachten werd er één opgelost: de klager had nog geen antwoord gekregen op zijn vraag naar het paswoord voor toegang tot de nieuwe portaalsite. De vraag was niet onmiddellijk beantwoord omdat er problemen waren met de verdeling van de paswoorden.

Eén klacht is gedeeltelijk opgelost omdat de bouwwerken waarover de klacht gaat, nog aan de gang zijn. Het betreft het gebrek aan veiligheid op de bouwwerf door een grote kraan die op de speelplaats staat. Bij het bouwproject zijn verschillende partijen betrokken. Het GO! is bouwheer in dit dossier. Zodra de centrale klachtencoördinator op de hoogte was van de klacht, heeft zij de verschillende partijen bij elkaar gebracht om een oplossing te zoeken. De klacht werd ook op het niveau van de scholengroep behandeld. De klager is voor een gesprek op school uitgenodigd. Zolang de bouwwerken aan de gang zijn, wordt de veiligheid op de werf uiteraard verder opgevolgd.

De klachtencoördinator ontving ook 24 meldingen van een technisch probleem bij het gebruik van de softwaretoepassing voor de 'kandidering tijdelijken'. Het ging om een tijdelijk serverprobleem dat vrijwel onmiddellijk (binnen een paar uren) opgelost werd.

Er werden geen klachten in tweede lijn behandeld door de Vlaamse Ombudsdienst. De klachten werden zorgvuldig behandeld.

Het klachtenrapport van 2005 werd doorgestuurd naar de verschillende afdelingen met de vraag om bijzondere aandacht te hebben voor de registratie van klachten en de taak van de centrale klachtencoördinator.

Klachtenbehandeling door de scholen en scholengroepen

Algemene kwantitatieve gegevens

Uit de rapporten van de scholengroepen blijkt dat er 189 klachten werden ingediend. Dit is meer dan een verdubbeling van het aantal klachten van het voorgaande jaar (70). Dit betekent echter niet dat er in onze instellingen meer klachten zijn. Er was immers voor het eerst uitdrukkelijk aan de scholengroepen gevraagd om hun eigen verslag op te maken. De sterke stijging heeft dus veeleer te maken met de verhoogde aandacht van de scholengroepen voor het belang van de rapportage.

Van de 189 klachten zijn er 123 ontvankelijk en 66 onontvankelijk. De verhouding tussen het aantal ontvankelijke en niet-ontvankelijke klachten blijft in vergelijking met het voorgaande jaar nagenoeg gelijk (61 % ontvankelijke klachten in 2005 tegenover 65 % ontvankelijke klachten in 2006).

Niet-ontvankelijke klachten

De grootste groep van niet-ontvankelijke klachten heeft betrekking op de uitreiking van B- en C-attesten. Dergelijke klachten moeten beschouwd worden als bezwaarschriften en bijgevolg als een onderdeel van de beroepsprocedure die geldt voor B- en C-attesten. Voor alle duidelijkheid: het gaat hier niet om klachten over het verloop van de beroepsprocedure. (Hetzelfde geldt voor de orde- en tuchtmaatregelen die scholen ten aanzien van leerlingen kunnen nemen. Ook hier is in een beroepsprocedure voorzien.)

De centrale klachtencoördinator stuurde 67 klachten door naar de scholengroepen. 7 klachten bereikten ons via de Vlaamse Ombudsdienst. Dit zijn er minder dan in 2005 (11). De meeste klachten worden dus rechtstreeks bij de bevoegde klachtenbehandelaar ingediend. De klager vindt m.a.w. vlugger zijn weg naar de bevoegde persoon.

Er worden nog steeds meer klachten per brief ingediend dan per e-mail of per telefoon.

Ontvankelijke klachten

Van de 123 ontvankelijke klachten werden er 56 gegrond bevonden, 26 deels gegrond en 41 on-gegrond. Tegenover 2005 is het aantal gegronde en deels gegronde klachten gestegen.

Bij de (deels) gegronde klachten bleek na toetsing aan de ombudsnormen dat er in de meeste gevallen sprake was van een niet-correcte beslissing of handeling door een personeelslid van de instelling en een schending van de doeltreffende algemene informatieverstrekking.

Nagenoeg alle klachten werden behandeld binnen de voorgeschreven termijn van 45 dagen. In de meeste gevallen worden de klachten veel sneller behandeld. Eén klacht werd niet binnen de voorgeschreven termijn afgerond, omdat er een verslag werd opgemaakt van het gesprek met alle betrokkenen, dat wegens de vakantie pas later werd opgestuurd.

Er werd slechts één klacht in tweede lijn behandeld door de Vlaamse Ombudsdienst; in 2005 waren het er 5. Dit illustreert toch wel dat de klachtenbehandeling binnen de onderwijsinstellingen efficiënt verloopt. De Vlaamse Ombudsdienst trad op toen een ouder geen beroepsprocedure had ingezet tegen een uitgereikt C-attest. De ouder wenste wel een gesprek met een paar leden van de klassenraad. Dit is echter niet wettelijk geregeld.

Het klachtenbeeld

Voor ouders en leerlingen worden in het onderwijs talrijke georganiseerde klacht- en beroeps-mogelijkheden geboden.

Het is positief dat klagende ouders of andere belanghebbenden bijna altijd via een gesprek met de directeur tevreden gestemd worden. In de praktijk worden klachten dan ook vaak op school-niveau en/of informeel opgelost en niet geregistreerd (art. 6 klachtendecreet). Pas wanneer de directeur geen oplossing vindt, komt de klacht bij de scholengroep terecht.

De inhoud van de klachten is zeer verscheiden. Daarom is het vrij moeilijk om er een categorie aan toe te kennen. Een groot aantal klachten komt van ouders die menen dat hun kind onrecht wordt aangedaan. Er is vaak sprake van een communicatiestoornis tussen de directeur en de ouder.

Wat men wel uit de cijfers kan afleiden, is dat een groot aantal ontvankelijke klachten betrekking heeft op een handeling, beslissing of houding van een personeelslid, meer bepaald de directeur of een leerkracht. Sommige ouders waren bijvoorbeeld niet tevreden over de houding van directeurs en leerkrachten in een bepaalde situatie of gingen niet akkoord met strafmaatregelen opgelegd aan hun kinderen. Hierin verschilt het klachtenbeeld niet van dat van de voorbije jaren.

In vergelijking met de voorbije jaren stellen we wel een stijging vast van het aantal klachten over te hoge schoolfacturen. In elk schoolreglement moeten de kosten die tijdens het schooljaar zullen worden aangerekend, uitdrukkelijk meegedeeld worden. Het is cruciaal dat de school de ouders tijdig informeert over de te verwachten kosten.

Hoe er aan de klachten gevolg wordt gegeven, is zeer divers en contextgebonden. Een paar voorbeelden: bij klachten over pesterijen schakelt men vaak de begeleidingshulp van het CLB in; men gaat de communicatie met de ouders intensifiëren; men schakelt de onderzoekscel in; men is extra alert voor nieuwe of gelijkaardige klachten.

Concrete realisaties

Voor het eerst werd aan elke scholengroep uitdrukkelijk gevraagd om een verslag van de klachten-behandeling aan de administratie te bezorgen. Dit heeft geleid tot een groter aantal geregis-treerde klachten. De klachtencoördinator coördineert de verslagen. Alle klachten systematisch bijhouden vergt van de scholengroepen een grote administratieve inspanning en de nodige tijd om op een doeltreffende manier een aantal organisatorische vernieuwingen door te voeren. De stafdienst Interne kwaliteit zal trachten de scholengroepen hierin te ondersteunen.

De klachtenbehandelaar binnen de scholengroep kan altijd een beroep doen op de centrale

klachtencoördinator voor ondersteuning, advies en bemiddeling. Dit wordt in elk specifiek geval steeds aangeboden. Het initiatief om van dit aanbod gebruik te maken berust bij de scholen en scholengroepen. In 2006 heeft de klachtencoördinator tweemaal een bemiddelingsgesprek bijgewoond.

De administratie heeft een informatieronde voor de scholengroepen opgestart over de beroepsprocedure rond B- en C-attesten. In dit verband wijzen we op het onderscheid tussen de beroepsprocedure enerzijds en de klachtenprocedure in het kader van het klachtendecreet anderzijds. Klachten over het verloop van de beroepsprocedure zijn mogelijk maar mogen niet aangewend worden als men verzuimd heeft om een beroepsprocedure op te starten.

De klachtenprocedure is opgenomen in de nieuwe modellen van schoolreglement. Aan alle instellingen is gevraagd deze tekst in hun reglement over te nemen.

De klachtenprocedure werd ter informatie voor de ouders ook op onze website gepubliceerd. Ze is gemakkelijk terug te vinden in de rubriek 'Ouders'.

Verbetervoorstellen

Vanuit de administratie

- het gebruiksgemak en de leesbaarheid van de handleiding voor de klachtenbehandelaar verbeteren; aanvullen met een aantal praktische tips en aanbevelingen;
- de toepassing van de ombudsnormen toelichten;
- het gebruik van de klachtenformulieren toelichten en promoten;
- klachten worden het best daar geregistreerd waar ze behandeld worden. Klachten over een van onze instellingen moeten geregistreerd worden binnen de betrokken scholengroep. Voor klachten die toch via de administratie worden ingediend, zal per scholengroep een register worden aangelegd om de behandeling gemakkelijker op te volgen;
- ondersteuning bieden bij het opmaken van het jaarverslag.

Vanuit de scholengroepen

- nascholing voor directeurs in verband met feedback geven;
- aandacht voor de registratie van klachten, een registratiesysteem opzetten;
- een vast aanspreekpunt aanwijzen voor de werkverdeling op de campus;
- klachten beter opvolgen en verwerken;
- betere doorstroming van informatie naar de doelgroepen.

Personeelsformatie administratieve diensten

Na de herstructureringsoperatie van eind 2005 waren er begin 2006 112 boventallige personeelsleden aangemeld voor herplaatsing. Het arbeidsmarkt bureau Werkwijzer begeleidde hen in hun zoektocht naar een nieuwe betrekking binnen de diensten van de Vlaamse overheid. Hun profiel werd bepaald door hun trajectbegeleider, waar nodig werd opleiding geboden en een aantal personeelsleden werd toegelaten tot een ervaringsstage met het oog op definitieve herplaatsing. Het hele herplaatsingsproces kwam in het najaar in een stroomversnelling. Twintig boventallige personeelsleden werden effectief herplaatst, de overige stroomden uit via uitstap, pensioen en ontslag. Tegen eind 2006 was het aantal te herplaatsen personeelsleden gereduceerd tot 72. In afwachting van herplaatsing blijft voor de boventalligen de rechtspositieregeling van de administratieve diensten van het GO! van toepassing.

De vacante betrekkingen in de personeelsformatie 218 werden verder opgevuld via nieuwe aanwervingen, zowel via de interne als de externe arbeidsmarkt. Zestien contractuele personeelsleden die slaagden voor een aanwervingsexamen, werden toegelaten tot de proeftijd met het oog op vaste benoeming.

Op 13 januari 2006 trad het Besluit van de Vlaamse regering houdende vaststelling van de rechtspositie van het personeel van de diensten van de Vlaamse overheid in werking. Hoewel het GO! strikt genomen niet onder het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid valt, werden de personeelsleden onder het toepassingsgebied gebracht van het Raamstatuut op grond van artikel 67, §2 van het Bijzonder decreet betreffende het gemeenschapsonderwijs. Zodoende maken zij deel uit van de globale interne arbeidsmarkt van de diensten van de Vlaamse overheid.

Eind 2006 werd het loopbaanexamen naar niveau A opgestart, het einde is voorzien in het najaar van 2007.

Met ingang van 1 september 2006 werd voor de personeelsleden van de centrale administratieve diensten het systeem van de maaltijdcheques ingevoerd.

Personeelsbewegingen

Van de aanvankelijk 229 ambtenaren zijn er 11 uitgestapt, 23 gepensioneerd (waarvan er al 15 eerder waren uitgestapt); 1 ambtenaar is overleden, 3 ambtenaren kregen of namen ontslag en 10 ambtenaren werden herplaatst naar andere diensten van de Vlaamse overheid. Er traden 34 nieuwe ambtenaren in dienst (waarvan 16 contractuele personeelsleden die al in dienst waren en die slaagden voor een aanwervingsexamen). Op 31 december 2006 waren er bijgevolg 230 vastbenoemde ambtenaren in dienst (hetzij op de formatie, hetzij aangemeld voor herplaatsing bij Werkwijzer).

Emancipatieambtenaar-vertrouwenspersoon

In de nieuwe structuur van de administratieve diensten werd een betrekking ingeschreven voor een emancipatieambtenaar-vertrouwenspersoon. Deze betrekking is nu ingevuld. Er werd reeds een eerste analyse gedaan van de kansengroepen in het personeelsbestand, op basis waarvan een positief actieplan kon worden opgemaakt. De emancipatieambtenaar bood advies en ondersteuning aan de afdeling Interne organisatie bij het opstellen van het arbeidsreglement en de vacatures en bij het uitwerken van een onthaalbeleid voor nieuwe personeelsleden. Sinds de zomervakantie van 2006 kunnen personeelsleden van de administratieve diensten tijdens de schoolvakanties gebruikmaken van kinderopvang die georganiseerd wordt door het Agentschap Overheidspersoneel.

Preventie

“*Veiligheid,
een zaak van iedereen*”

De gemeenschappelijke preventiedienst gaf 136 adviezen over welzijn op het werk en stelde 554 preventieverslagen op. Voor het schooljaar 2005-2006 werden 680 indienststellingsverslagen opgemaakt en 636 verslagen van risico-inventarisaties in de werkplaatsen. Er werden ook verslagen opgemaakt over legionella (13), explosieveiligheid (3), speelterreinen (78) en ernstige arbeidsongevallen (8).

De preventiedienst nam deel aan externe studiedagen en seminars en werkte mee aan diverse interne en externe uiteenzettingen over voedel- en algemene veiligheid, kinderdagverblijven, opleiding van contactpersonen, asbest en stagedoende jongeren.

In het schooljaar 2006-2007 wordt de asbestproblematiek aangekaart, met een infosessie in elke scholengroep en een visuele inspectie van de asbestinventarissen, gekoppeld aan een beheerplan. Hiervoor werden er al 85 verslagen opgemaakt.

De dienst stelde nuttige informatie en standaarddocumenten over veiligheid beschikbaar op de GO! website.

Sociale Dienst voor de Personeelsleden van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap vzw

De Sociale dienst behandelde 4.626 aanvragen, waarvan er 4.470 resulteerden in de uitkering van een tegemoetkoming. Na toepassing van de reglementering werden 156 aanvragen afgewezen.

Dotatie

In het verleden werd de dotatie steeds laattijdig uitgekeerd, met het gevolg dat de tegemoetkomingen, premies of vergoedingen ook laattijdig aan de rechthebbenden werden uitgekeerd. Na overleg met het kabinet van de minister van Onderwijs werd een regeling getroffen die de werking van de Sociale Dienst ten goede komt.

De dotatie wordt in drie schijven uitbetaald. Zonder voorafgaande voorwaarden wordt de eerste schijf van het betrokken jaar in de loop van februari uitgekeerd, de tweede schijf in september. De derde schijf wordt het daaropvolgende jaar uitgekeerd, nadat de jaarrekening en balans van het betrokken jaar zijn neergelegd en door de inspectie van Financiën goedgekeurd. Deze regeling houdt eigenlijk een prefinanciering in, zodat dossiers onmiddellijk na berekening en controle ter betaling kunnen worden gesteld.

Uitvoering CAO's

Conform de bepalingen van CAO VI van 2001, herbevestigd in CAO VII, moeten aan de Sociale Dienst 6 personeelsleden worden toegewezen. Momenteel beschikt de dienst nog altijd maar over 3 personeelsleden.

De Raad

De Raad is het centrale bestuursorgaan van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad die op 3 januari 2003 geïnstalleerd was, beëindigde zijn mandaat op 31 december 2006.

Samenstelling en bevoegdheden

De Raad bestaat uit vijftien leden. Tien leden worden rechtstreeks verkozen door ouders en geöpteerde leden van de schoolraden (vijf) en door personeel van de schoolraden en directeurs (vijf). De overige leden worden aangewezen door Vlaamse universiteiten met een pedagogische faculteit (drie) en door de Vlaamse Autonome Hogescholen samen (twee). Het mandaat van de leden duurt vier jaar.

De Raad is verantwoordelijk voor de Neutraliteitsverklaring en de Verklaring van gehechtheid, het Algemeen strategisch plan, de interne kwaliteitszorg, de leerplannen en het PPGO.

De Raad ondersteunt de andere bestuursniveaus (scholengroepen en scholen) en kan scholengroepen, scholengemeenschappen, interne adviesorganen en pedagogische diensten oprichten. Hij organiseert de pedagogische begeleiding, de nascholing en het vormingscentrum voor de centra voor leerlingenbegeleiding.

De Raad wijst het mandaat van de afgevaardigd bestuurder toe en kan het ook beëindigen. Hij keurt de eigen begroting en jaarrekening goed en bepaalt de criteria om werkingsmiddelen en middelen voor eigenaaronderhoud en kleine infrastructuurwerken te verdelen over de scholengroepen. Ook de algemene bouwplanning, grote infrastructuurwerken en zware didactische apparatuur behoren tot de bevoegdheden van de Raad. De Raad kan onroerende goederen verwerven, beheren en verkopen.

Leden*

- Paul De Knop, voorzitter
- Martine Doumen, ondervoorzitter
- George Vansweevelt, ondervoorzitter
- Ludo Abicht
- Sofie Christiaens
- Geert Dancet
- Fredy Degrendel
- Danny Depaepe
- Rudolf De Smet
- Geert De Soete
- Noël Devos
- Filip Giraldo
- Frans Van Gheem
- Roland Vermeesch
- Karine Verschueren

Van ambtswege met raadgevende stem:
Urbain Lavigne, afgevaardigd bestuurder

Secretaris:
Johan Van Hulle, directeur

*referentiedatum: 15 december 2006

Raadszittingen 2006

RAADSZITTINGEN 2006	6/jan	20/jan	17/feb	17/mrt	28/apr	5/mei	19/mei	22/jun	28/aug	29/sep	20/okt	24/nov	15/dec	2006	%
Paul De Knop, voorzitter	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13	100
Martine Doumen, ondervoorzitter	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	10	77
George Vansweevelt, ondervoorzitter	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13	100
Ludo Abicht *	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	1	5	38
Sofie Christiaens	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	12	92
Geert Dancet	1	0	1	1	1	1	0	1	0	1	0	0	1	8	62
Fredy Degrendel	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13	100
Danny Depaepe	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13	100
Rudolf De Smet	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	4	31
Geert De Soete	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	11	85
Noël Devos	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	10	77
Dirk Franco ***									0	1	1	1	1	4	80
Filip Giraldo	0	0	1	1	1	1	0	0	1	0	1	1	0	7	54
Frans Van Gheem	0	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	10	77
Roland Vermeesch **	1	1	0	1	0	1	0							4	57
Karine Verschueren	0	1	0	1	0	0	0	1	1	0	0	1	0	5	38
Totaal	10	11	12	11	10	12	8	11	11	11	10	13	12	142	73

* lesopdracht UC Berkeley 9-01 tot 16-05-2006

** overleden 10-06-2006

Verkiezingen

In 2006 vonden nieuwe verkiezingen voor de Raad plaats. Het secretariaat van het kiesbureau, gevestigd in de administratie, waakte over het goede verloop van de kiesverrichtingen, zorgde ervoor dat alle formaliteiten tijdig vervuld werden en verstreekte waar nodig informatie of beantwoordde juridische vragen.

Voor de eerste geleding (ouders in de schoolraden) meldden 18 kandidaten zich aan, voor de tweede geleding (personeel en directeurs in de schoolraden) 21.

De nieuwe Raad, die vanaf 1 januari 2007 aantreedt, is als volgt samengesteld (in alfabetische volgorde, zonder vermelding van de geleding).

Ludo Abicht is prof. em. Literatuur en Filosofie aan de Universiteit Antwerpen en de Hogeschool Antwerpen. Hij is ook auteur van boeken over filosofie, ethiek, joodse cultuur, interculturaliteit en het Midden-Oosten. Ludo Abicht was al lid van de Raad en in die hoedanigheid ook voorzitter van de reflectiegroep die tekende voor het manifest 'Diversiteit...een troef van het Gemeenschapsonderwijs'.

Eddy Baldewijns, oud-minister van Onderwijs, is een nieuwkomer. Tijdens zijn politieke loopbaan was hij actief in de onderwijscommissies van de Kamer en het Vlaams Parlement. Hij nam actief deel aan de besprekingen over de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs en onderhandelde mee over de eerste Gehechtheidsverklaring en Neutraliteitsverklaring. Hij wil graag bijdragen tot de gemeenschapsschool die respect, verdraagzaamheid, gelijkheid, openheid en solidariteit onderschrijft en waar elk kind gelijke kansen krijgt.

Sofie Christiaens is lerares Frans 2de en 3de graad aan het KTA Aalst (Handelsschool) en al sinds 1 januari 2003 lid van de Raad. Als enige lesgevende leerkracht in de Raad wil zij aandacht vragen voor de verschillende praktische en pedagogische aspecten van het lerarenberoep en zich inzetten voor de belangen van het uitvoerende onderwijsveld.

Fredy Degrendel, gewezen kabinetsmedewerker van minister Coens en lid van de Raad sinds januari 2003, wil als gewezen directeur van een basisschool zijn ervaring ten dienste stellen. Het basisonderwijs krijgt, uiteraard, zijn bijzondere aandacht.

Paul De Knop is sinds 2004 decaan van de Faculteit Lichamelijke Opvoeding en Kinesithérapie van de Vrije Universiteit Brussel en doceert er Sportsociologie, Sportmanagement en Sportbeleid. Hij is bovendien adjunct-kabinetschef van de Vlaamse minister van Sport. Sinds 2003 is hij voorzitter van de Raad. Kwaliteitsvol onderwijs in een kindvriendelijke omgeving is zijn streefdoel.

Geert De Soete is gewoon hoogleraar aan de Universiteit Gent en decaan van de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen van de Universiteit Gent. Hij zetelt sinds 2003 in de Raad. Hij was erg geïnteresseerd in deze functie omdat hij gelooft dat de komende jaren cruciaal zijn voor het GO!.

Noël Devos, advocaat, is sinds 2003 lid van de Raad. Hij wil verder meewerken aan de kwaliteit van het GO!, dat zijn kracht te danken heeft aan de duizenden enthousiaste directeurs, leerkrachten en andere personeelsleden.

Martine Doumen is coördinator van de opleiding Sociaal Werk in het departement Bedrijfskunde Lerarenopleiding en Sociaal Werk - Hogeschool Antwerpen. Ze was ondervoorzitter van de Raad sinds 2003. Zij wil haar steentje bijdragen om het onderwijs te steunen en een nieuw elan te geven. Ze wil mee een rol spelen in de uitbouw van het algemeen strategisch plan en het uitdragen van het gedachtegoed van het GO!.

Dirk Franco is algemeen directeur van de Xios Hogeschool Limburg. Als algemeen coördinator van het VerpakkingsCentrum, een van de onderzoekscellen van XIOS, legde hij de basis van de onderzoeksactiviteit in de hogeschool. Hij was pas sinds dit jaar lid van de Raad en blijft er nu ook de komende vier jaar.

Filip Giraldo, adjunct-directeur van het KA Etterbeek en drijvende kracht achter de jaarlijkse Dag van de Democratie, is al lid van de Raad sinds 1 januari 2003 en wil het GO! blijven promoten en uitbouwen.

Marlies Lacante is de tweede nieuwkomer. Ze is hoofddocent aan de Faculteit Psychologie en Pedagogische wetenschappen van de Katholieke Universiteit Leuven. Ze is actief in het onderwijsonderzoek (leer- en studievaardigheden, overgang secundair onderwijs-hoger onderwijs, diversiteit - gender, allochtonen - in het onderwijs, slaagkansen, enz.), doceert binnen de academische lerarenopleiding, maar ze is ook actief (onderwijs en onderzoek) op het gebied van statistiek en onderzoeksmethodologie. Ze is ook betrokken bij ontwikkelingssamenwerkingsprojecten.

Frans Van Gheem, gewezen algemeen directeur Scholengroep AGORA, is lid van de Raad sinds 1 januari 2003. Hij wil verder werken aan de samenwerking en communicatie tussen de drie bestuursniveaus van het GO!.

Frank Van Massenhove is de derde nieuwkomer. Hij is voorzitter van het directiecomité van de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid en heeft vijftien jaar ervaring in een leidende functie in overheidsadministraties en ministeriële kabinetten. Hij wil zijn managementervaring ten dienste stellen bij de totstandkoming van het nieuwe Algemeen strategisch plan voor de

periode 2007-2011. Hij wil ook waakzaam zijn voor thema's als gelijke onderwijskansen, inclusief onderwijs en levenslang leren.

George Vanswevelt, gewezen algemeen secretaris van ACOD Onderwijs, is geëngageerd in het onderwijsgebeuren in het algemeen en het GO! in het bijzonder. Hij is tevens op dit ogenblik, namens de Raad, ondervoorzitter van de raad van bestuur van Xios Hogeschool Limburg. Hij is al lid (en ondervoorzitter) van de Raad sinds 1 januari 2003 en wil zich blijven inzetten om een actief pluralistisch onderwijs te bewerkstelligen, te versterken of te ontwikkelen.

Arlette Verkruyssen is de vierde nieuwkomer. Zij is juridisch adviseur Externe betrekkingen bij de Brusselse minister Guy Vanhengel (Financiën, Begroting, Externe betrekkingen en Informatica en in het College van de Vlaamse Gemeenschapscommissie voorzitter en bevoegd voor Onderwijs, Beroepsopleiding en Begroting). Zij wil zich via de Raad inzetten voor het onderwijs in Vlaanderen en Brussel. Vooral voor schoolgebouwen wil ze meer aandacht vragen.

Plaatsvervangers (in chronologische volgorde)

Voor de eerste geleding:

Marc Laquière; Geert Dancet; Dirk Gowie; Danny Depaepe; Gino Delmotte; Martin Vanlook; Bart Weekers; Marc Van Roosbroeck; Karel Scheerlinck; Peter Golsteyn; Paul Smedts; Pierre Loosen.

Voor de tweede geleding:

Marianne De Maerteleire; Dany Vrydag; Geert Dancet; Martin Vanlook; Stan Holemans; Marc Laquière; Michelle Piryns; Gino Delmotte; Arthur Vandervee; Peter Golsteyn; Paul Smedts; Bart Weekers; Karel Scheerlinck; Marc Van Roosbroeck; Pierre Loosen.

Bijlage 1: Pedagogisch Project van het GO! (PPGO)

De algemene grondslag

Het PPGO is het basisdocument waarin de grondbeginselen, de waarden en de algemene doelstellingen van het GO! zijn opgenomen. Het PPGO is een referentiekader waarbinnen leerlingen begeleid worden in hun persoonlijke ontplooiing enerzijds en in hun ontwikkeling naar samenleven in diversiteit en harmonie anderzijds. Daarbij is het wezenlijk dat de leerlingen bewust en kritisch nadenken over hun handelen en op grond daarvan verantwoorde keuzes maken. Daaruit blijkt dat het GO! naast onderwijs ook de opvoeding van de gehele persoonlijkheid van de leerlingen beoogt.

Basisbeginselen

Met het PPGO wil het GO! elk individu kansen bieden op een optimale ontwikkeling; een ontwikkeling die niet leidt tot nivellering en standaardisering, maar gedifferentieerd is naar ieders talent en competenties. Hierbij krijgen de leerlingen aangepaste pedagogisch-didactische begeleiding. Het PPGO streeft de totale ontwikkeling van de persoon na de verwerving van kennis en inzicht, de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes, met bijzondere aandacht voor een kritische en creatieve ingesteldheid ten aanzien van mens, natuur en samenleving. Iedere mens is uniek. In elk onderwijs- en opvoedingssituatie moet dus de individuele eigenheid van iedere leerling tot haar recht komen. Dit betekent onder meer gelijke ontwikkelingskansen voor gelijkbegaafde. Het houdt enerzijds in dat milieuachterstanden of handicaps worden gemilderd of weggewerkt door aangepaste hulpverlening, en anderzijds dat wordt ingespeeld op de specifieke behoeften van meerbegaafde en talentvolle jongeren.

In dit kader – het streven naar kansengelijkheid en het waarborgen van een maximale ontplooiing van capaciteiten – stelt het GO! alles in het werk opdat elke leerling een zo hoog mogelijk niveau bereikt volgens zijn talenten en interesses. M.a.w. het GO! tracht een maximale vooruitgang (d.i. leerwinst) te realiseren bij zijn leerlingen. De leerling is niet alleen een individu, maar ook een gemeenschapswezen. Ook aan dat aspect hecht het GO! grote waarde. Een harmonische wisselwerking tussen individu en gemeenschap is onontbeerlijk; de individuele persoon moet in de samenleving ontplooiingskansen krijgen. Dit is slechts haalbaar, als de vorming van het individu 'totaal' is, d.w.z. als ze zowel wetenschappelijke en technologische, sociaal-culturele en ethische componenten omvat; een gezond evenwicht tussen die verschillende componenten is een must. Steunende op die totale vorming zullen de jongeren het doel en de zin van hun handelen leren inzien en zich ten opzichte van zichzelf en van het maatschappelijk gebeuren met kritisch inzicht kunnen opstellen; ze zullen van jongs af leren in vrijheid verantwoordelijkheid te dragen.

Het GO! voedt op tot sociaal engagement, verantwoord gebruik van de ruimte, wereldsolidariteit, verdraagzaamheid en brede belangstelling voor het culturele gebeuren hier en elders.

Het PPGO staat voor een dynamisch mens- en maatschappijbeeld en het beoogt de vorming van vrije mensen, die:

- een fundamenteel zelfvertrouwen hebben, dat steunt op authenticiteit en integriteit;
- een open geest hebben, zonder vooroordelen, met belangstelling en respect voor ieders mening;
- mondig zijn, zodat ze hun ideeën helder en juist kunnen vertolken;
- bereid zijn tot levenslang en levensbreed leren;

- getuigen van intellectuele, emotionele, esthetische en ethische beweging;
- zich betrokken weten bij de sociale werkelijkheid en de maatschappelijke ongelijkheden: opkomen voor de eerbiediging van de Rechten van de Mens en zijn fundamentele vrijheden, voor sociale rechtvaardigheid en voor democratische instellingen;
- de gelijkwaardigheid van mensen en de emancipatie van elk individu niet enkel als principe huldigen, maar zich ook inspannen om ze te verwezenlijken.

Neutraliteit naar actief pluralisme

Het GO! is gehouden tot neutraliteit. Dat houdt in: de eerbiediging van de filosofische, ideologische en godsdienstige opvattingen van de leerlingen en hun ouders. 'Neutraal' wordt door de grondwetgever niet opgevat als 'waardevrij' of 'vrijblijvend'. Het GO! is niet gebonden aan een levensbeschouwelijke 'richting'. Het is evenmin verbonden met een ideologische groep. Mensen van alle overtuigingen zijn welkom in het GO! en hun eigenheid wordt er gerespecteerd.

Het GO! beschouwt het actief omgaan met deze diversiteit als een meerwaarde en als een pijler van zijn onderwijs. Via dit actief pluralisme beklemtoont het GO! dat de mensheid, ondanks alle verschillen, verbonden is door gemeenschappelijke waarden en doelen.

Concrete toepassingen

Het PPGO

- komt op democratische wijze tot stand. Alle actoren uit het GO! worden uitgenodigd een bijdrage te leveren tot zijn realisatie.

Dat veronderstelt:

- inkijk (informatie van alle betrokkenen);
- inzicht (door coördinatie) via overlegstructuren;
- inspraak (door communicatie) door echte participatiemogelijkheden in alle geledingen van het GO!.

Dit is de ondergrond van de beleidsvisie in het GO!: door directe democratische deelneming aan het beleid een proces op gang brengen waardoor het engagement in de uitvoering van de beleidsbeslissingen wordt opgewekt;

- wil alle betrokkenen bij het GO! aanzetten tot reflectie op de maatschappelijke realiteit enerzijds en de dagelijkse onderwijspraktijk anderzijds;
- vindt zijn concrete vertaling in het schoolwerkplan, het schoolreglement en de schoolcultuur in het algemeen;
- heeft een dynamisch karakter: het kan worden aangepast als gevolg van een wijzigende context (maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe wetenschappelijke inzichten, veranderende pedagogische behoeften enz.).

Ondertekening pedagogisch project van het GO!

Naam + voornaam:

Datum:

Handtekening

Bijlage 2: Neutraliteitsverklaring

Ik erken dat het GO! in eerste instantie de ontwikkeling en de vorming van de gehele persoonlijkheid bevordert, zoals aangegeven in het PPGO (Pedagogisch Project van het GO!).

Diversiteit

Ik hou rekening met de leefwereld van de leerlingen en cursisten, namelijk het familiale, sociale, levensbeschouwelijke en culturele milieu en de maatschappij in haar geheel. Ik doe inspanningen om deze aspecten in het schoolleven te integreren.

Kritische geest

Ik wil bijdragen tot het wederzijds begrip tussen mensen met verschillende levensbeschouwelijke en maatschappelijke visies door leerlingen en cursisten te wijzen op de interne verscheidenheid en overeenstemming.

Ik begeleid en stimuleer de kritische zin van leerlingen en cursisten.

Ik streef in de behandeling van feiten de grootst mogelijke objectiviteit na en blijf intellectueel eerlijk.

Ik engageer me om de meningsverschillen tussen levensbeschouwelijke overtuigingen niet uit de weg te gaan.

Ik weet dat ik mijn persoonlijk engagement kan en mag bekendmaken als de opvoedings- of onderwijssituatie daartoe aanleiding geeft. Dit doe ik echter op bedachtzame en voorname wijze, wat betekent dat ik me zeker onthoud van elke vorm van indoctrinatie en/of bekeringsijver.

Actief pluralisme

Ik neem iedere gelegenheid te baat om de leerlingen en cursisten de waarden van het actief pluralisme bij te brengen en te verhelderen:

- eerbied voor de Rechten van de Mens en voor de specifieke Rechten van het Kind;
- zin voor beredeneerde verantwoordelijkheid en zorg voor rechtvaardigheid en eerlijkheid;
- inzet voor het algemeen welzijn en voor solidariteit;
- verdediging van de democratie en eerbied voor de rechten van minderheden;
- eerbiediging van en inzet voor de actieve verdraagzaamheid; de vrijheid van meningsuiting; de scheiding van Kerk en Staat; de gelijkwaardigheid van man en vrouw; het zelfbeschikkingsrecht van het individu; het vrij wetenschappelijk onderzoek.

Ondertekening neutraliteitsverklaring

Naam + voornaam:

Datum:

Handtekening

Bijlage 3: Verklaring van gehechtheid aan het GO!

Ik, die onderteken,

beseft ten volle hoe belangrijk onderwijs en opvoeding zijn voor de ontwikkeling van mensen tot volwaardige leden van de samenleving;

waardeer in het bijzonder het specifieke opvoedingsproject van het GO!, gekenmerkt door open engagement en actief pluralisme, waarin alle levensbeschouwelijke en maatschappelijke visies met democratische grondslag hun plaats krijgen;

erken de scholen van het GO! als een bevoorrechte ontmoetingsplaats voor iedereen die in de geest van het PPGO (Pedagogisch Project van het GO!) met elkaar wil samenwerken en elkaar wil leren kennen, begrijpen en waarderen;

stel mij, te allen tijde, loyaal op ten aanzien van het GO! en engageer mij om bij te dragen tot de realisatie van het PPGO;

ondersteun initiatieven die de kwaliteit van het GO! ten goede komen en zijn uitstraling verhogen.

Ondertekening verklaring van gehechtheid aan het GO!

Naam + voornaam:

Datum:

Handtekening

Het **GO!** onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap streeft naar maximale, gelijke onderwijskansen. Elke persoon is een unieke persoonlijkheid met specifieke interesses en ambities en moet zich intellectueel en creatief kunnen ontplooiën. Onze 700 scholen maken hier werk van voor om en bij de 300.000 leerlingen en cursisten.

Werken aan de ontwikkeling van elke persoonlijkheid, aan harmonie in diversiteit en aan verantwoordelijkheid ten aanzien van anderen is het doel waarvoor 32.000 medewerkers zich dagelijks engageren.

Het **GO!** vormt verdraagzame, respectvolle, positief kritische, mondige, verantwoordelijke, geëngageerde, creatieve, zelfstandige, sociale en leergierige persoonlijkheden.

onderwijs van de
Vlaamse Gemeenschap

